

Молода Україна

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ МОЛОДІ

РІК ВИДАННЯ XXXIV

БЕРЕЗЕНЬ — 1984 — MARCH

Ч. 331

Збірний ансамбль молодих бандуристів Канади й США в Мейпл Ліф Гарденс в Торонто, 4-го грудня 1983 р. Посередині: маестро Григорій Китастий і координатори ансамблів — Валентина Родак і Віктор Китастий.

Фото Любомира Таскі

Молоді бандуристи:

Із Канади: Торонто, Гамільтон, Бімзвіл, Сент Кетеринс, Вінніпег, Саскатун, Едмонтон, Ванкувер, Тандер Бей, Монтреаль, Віндзор, Оттава.

Із США: Нью-Йорк, Вашингтон, Бостон, Балтімор, Сиракуз, Пітсбург, Кенес, Гартфорд, Рочестер, Клівленд, Чікаго, Міннеаполіс, Сан Дієго, Детройт.

ISSN 0026-9042

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

Gregory Hawryluk
18 Meadowbrook Ave.
St. Catharines, Ont., L2M 7H1

Ihor J. Lysyk
885 Beaufort Ct.
Oshawa, Ont. L1G 7J7

T. Boyko
2582 Cornwall Dr.
Penticton, B.C.
Y2A 6X3

В США:

Головний представник
George Smyk
9559 Patton
Detroit, Mich., 48228

Iw. Ivahnenko,
72 Feather Bed In.
Hopewell, N. J. 08525

Leonid Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warners, N. Y. 13164

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144

У зах. Німеччині:

Mychajlo Ihnatenko
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany

В Англії:

A. Bondarenko
78 Kensington Park Rd.
London W. 11, — England

Австралія:

T. Myronenko
P. O. Box 302
Parramatta, N. S. W.
Australia 2150

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді.
Голова ЦК: О. ПОШИВАНІК

Редагус Колегія:

Л. Ліщина, С. Голубенко,
Ю. Криволап, В. Родак,
А. Лисий, О. Пошиваник,
Ю. Смик, О. Харченко,
Л. Павлюк.

Адміністратор Зіна Корець

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Monthly Magazine
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Canadian Youth
Association — ODUM

In USA — Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: A. Poszewanyk

5240 N. Le Claire Ave.
Chicago, Ill. 60630, USA

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата

У США, у Канаді і в Україні	12.00 доларів
Ціна одного примірника: 1.25 дол.	
В Австралії	8.00 дол. (австрал.)
Ціна одного примірника: 90 центів	
В Англії і Німеччині	9.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 1.00 дол.	
В усіх інших країнах Європи	7.50 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 65 центів (амер.)	
В усіх країнах Південної Америки	7.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 65 центів (амер.)	

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє
число журналу, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо прислати поштові значки або інтер-
національні купони (International coupon) на суму 25 канадій-
ських центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає
за собою право скорочувати статті і правити мову, рукописів
не повертає

Статті підписані прізвищем або ініціалами автора не завжди
відповідають поглядам редакції.

За зміст і мову оголошень редакція не відповідала.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати:

MOLODA UKRAINA,

Box 40, Postal Station "M", Toronto, Ontario, Canada, M6S 4T2

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Поезії — І. Халіява, Л. Українка. В. Ро-
дак — "В казематі" — 1847 р. А. Сторож — Спотворена дійсність.
Я. Кіт — Шевченко і цар Микола І. П. Пап'єнко — Кіліманджаро. О.
Пошиваник — Історична кобзарська подія на СКВУ. С. Новицький —
Які вони щасливі. С. Кузьменко — Українська гімназія на протязі сто-
літь. І. Дубилко — Одужання. Одумівська хроніка. Листи до редак-
ції. Сторінка Юн. ОДУМ-у.

"В КАЗЕМАТІ" – 1847 Р.

*"...Той ніколи не вмере і не згасне,
Хто за правду — у вічнім бою,
Навіть долю зневаживши власну,
Йде на муки за землею своєю".*

(Тарасові Шевченкові
— С. Шакір, татарський поет)

Арешт і заслання національного поета України, Тараса Григоровича Шевченка, були тяжким ударом у громадському і культурному житті народу. Поета заарештовано 5. IV. 1847 р. на правому березі Дніпра, біля Києва, за участь у Кирило-Методіївському Братстві. 6-го квітня з Києва Т. Шевченка відправлено поштовим трактом через Білорусію, під вартою жандармів, у Петербург. Від 17. IV. 1847 до 30. V. 1847 р. поет сидів у казематі III-го жандармського відділу, а перед вивезенням до Оренбургу, в Петропавлівській фортеці. Доказів на те, що Т. Шевченко брав участь у Товаристві, III-й відділ не мав. Матеріали для обвинувачення поета стали його вірші, але не звертаючи уваги на безпосередню небезпеку і на перевірку, Шевченко, і не думав каятись. Він і далі продовжував свою літературну діяльність.

Перебуваючи в Петербурзі, в казематі, Шевченко, пише 13 нових поезій, які складають окремий цикл і навіть окрему першу підневільну збірку його творів. Цією збіркою розпочинається "невільнича муза" Шевченка, уміщена в так званій його "Захалавній книжечці" або "Малій книжці". Т. Шевченко якось перевіз із собою на заслання свої вірші й там переписав до першої "Захалавної книжечки". Повертаючись із заслання у Нижнім Новгороді 1858 р. поет почав із "Захалавної книжечки" переписувати свої твори до Альбому (Більша книжка), а перша окрема збірка (Мала книжка) із 13-а віршами тоді отримала назву "В казематі" — моїм союзникам посвящаю.

І заголовки і посвята — виконані в стилі друкованого церковно-слов'янського шрифту, а всім віршам, написаним у казематі, Шевченко дав римську нумерацію (I-XII). Не переписав сюди Шевченко тільки один вірш, "Не спалося, а ніч, як море."

Збірку він розпочав у м. травні 1847 року. Сьомий вірш, "Веселе сонечко ховалось..." має дату 19-го травня 1847 р., а останній, "Понад полем іде" — 30-го травня.

Заспів до циклу поезій "В казематі", вірш — "Згадайте, братія моя" — написаний у другій половині 1847 р., в Орській фортеці, і вперше надрукований у журналі "Основа" (1862 р. № 3) під редакційною назвою "Моїм союзникам посвящаю". Вірш, звернений до членів Кирило-Методіївського Братства (П. Куліша, М. Костомарова, М. Гулака, В. Білозерського, П. Марковича

та інших) і зосереджує в собі мотиви й настрої всього циклу.

Перша збірка "В казематі" складається виключно із ліричних творів. Уся вона в основі присвячена Україні. Тут є описи природи, побуту, ідея любови до України, що має силу переороти всі труднощі, вірування її народу та глибока тривога за її долю.

Релігійний тон, що переважає в усіх поезіях цієї збірки поглиблює національне почуття й надає творам ще більшої краси.

Ось заголовки Шевченкових віршів з циклу "В казематі" написані 1847 р. з числами:

I. "Ой одна я, одна...", II. "За байраком байрак...", III. "Мені однаково...", IV. "Не кидай матері! — казали...", V. "Чого ти ходиш на могилу!", VI. "Ой, три шляхи широкії...", VII. "Веселе сонечко ховалось..." (Н. І. Костомарову), VIII. "Садок вишневий коло хати". (Вечір)., IX. "Не спалося, — а ніч, як море...", X. "Рано-вранці новобранці...", XI "В неволі тяжко...", XII. "Чи ми ще зійдемося знову?", XIII. "Понад полем іде" (Косар).

Перед нами проходять ряд образів читаючи вищезгадані вірші: Дівчини, що в самотині тужить за другом життя; козака, що встає з могили трьохсот козаків; образ дівчини, що покинула матір й пішла служити панові, а мати тужить за нею; образ дівчини, що втратила милого й ходить на його могилу і з туги вмирає; образ цілої родини: матері, доньки, нареченої, що тужать за трьома синами (мати), братами (сестра), за милим (дівчина); образ матері і її туги за сином; картина двох вояків із їх різними протилежними характерами; образ смерті в постаті косаря, що косить людей і нікого не минає і чудова картина вечора в селі на Україні.

Цикл "В казематі" розпочинається віршем створеним після арешту — "Ой, одна я одна". В ньому образ самотньої, красивої дівчини — сироти,

"Ой, одна я, одна,
Як билинонька в полі...
Тільки дав мені Бог
Красу, карії очі."

і мотив туги за родинним щастям який був розроблений раніше в баладах "Причинна", "Тополя" і в поемі "Мар'яна-Черниця" та в пісні "Нащо мені чорні брови?".

Сидячи в казематі, Шевченко глибоко відчуває свою самотність і тужить за родинним життям. Не маючи надії на кращу долю в майбутньому, він закінчує вірш словами —

Їх (дружини і добрих людей) нема... Я сама,
А дружини — й не буде!..."

Цей вірш співзвучний народній пісні:

"Ой сама я, сама,
Як билина в полі,
Ніхто не порадить
Мене молодой."

("Народные южнорусские песни",
Метлинський)

або:

"Самая, самісенька, як билина в полі,
Не дав мені Господь ні щастя, ні долі,
Ані щастя, ні долі, ні дружини по любові"

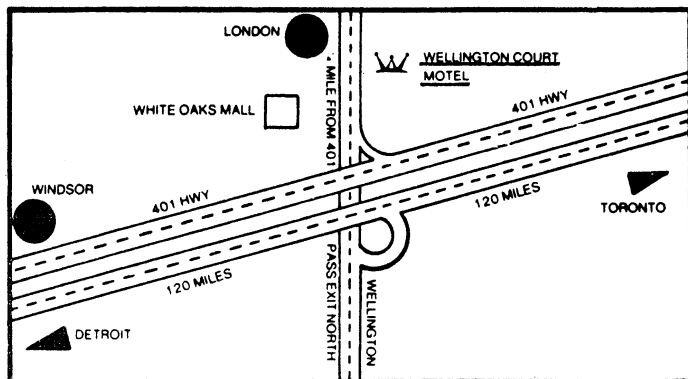
Чубинський, т. V. ст. 558)

Одинока в цьому циклі балада на історичну тему з козацької доби — це вірш "За байраком байрак". Не називаючи історичних імен, Шевченко осуджує гетьманів другої половини 17 ст. (П. Дорошенка, 1665-1676*, і Ю. Хмельницького, 1659-1663*) які допомагали туркам і татарам брати в полон українське населення. Напевно, так само думає поет і про Богдана Хмельницького та його Переяславський договір з Москвою 1654 р. Історичні відносини про ці події Т. Г. Шевченко міг запозичити з козацьких літописів, "Історії Русів", праць Д. Бантиша-Каменського й М. Маркевича та з історичних пісень.

По мистецькому Шевченко змальовує образ — виходу вночі козака з могили, який —

"Встає сивий, похилий" і
"Співа, сумно співає" про жакливі і сумні події з минушини. Постають страшні картини братовбивства і кровопролиття:

"Свою кров розлили
І зарізали брата"

WELLINGTON COURT MOTEL

ОЛЕКСІЙ І МАРІЯ МАКАРЕНКО

власники

1078 Wellington Rd. So. off Hwy 401
LONDON, Ont. N6E 1M2 — Phone (519) 681-1050

ДОБРА ОБСЛУГА. ПРИВІТНА
АТМОСФЕРА.

За те — земля їх не приймає, а душі не знаходять спокою. Це посмертна кара за великий гріх. В народі розповідається про закляті могили і про те, що колись ті, які там лежать, повстають.

Для цікавості подаю уривки вірша "За байраком байрак" з "Кобзарів" д-ра В. Сімовича і д-ра Л. Білецького.

В. Сімович

Із могили козак встає
І зарізали брата
І отут полягли
Тяжко плакав-ридав
Луна гаєм гула
Стрепенувся байрак

Л. Білецький

На могилі козак встає
І дорізали брата
І в степу полягли
Тяжко тяжко ридав
Луна гаєм пішла
Затрусився байрак

Зміни незначні, але розуміння тексту дещо міняється.

"Кобзарі" видавництва "Полтава" (Буенос Айрес, 1950) і "Дніпро" (Нью-Йорк 1953) вживають текст В. Сімовича.

У вірші "Мені однаково..." складеного з трьох частин, введена ясна думка — доля України.

Написаний у передчутті жорстокого присуду

"Чи хто згадає, чи забуде
Мене в снігу на чужині —"

Шевченко цим віршем започаткував провідні теми його невільницької лірики з мотивами неволі, уболівань і туги за Україною.

Підсумовуючи своє сумне і тяжке життя — "В неволі виріс між чужими" та, байдужість до нього — "І, не оплакавши своїми" та роздумуючи над своєю музою, яка лишається без сліду, Шевченко підкреслює спільність особистої долі і долі України. Він виріс "в неволі", тепер сидить в казематі в Петербурзі і його чекає далека незнана чужина — "В неволі плачучи умру", а Україна, його батьківщина, теж в чужій (московській) неволі. Лихо в тому, що цей ворог панує, а "злії люди" допомагають ворогові приспати нарід і в той же час грабують її. Це сумне, дійсне явище, без жодного порятунку, тривожить поета, як си на Україну, і тривога за долю народу, за батьківщину стає провідною темою вірша.

У вірші "Мені однаково..." яскраво виявляється любов Шевченка до України, його патріотичні почуття і страждання за її майбутню долю. Він декілька разів підкреслює, що "мені однаково" себто до особистої долі "Чи хто згадає, чи забуде" або

"І не пом'яне батько з сином
Не скаже синові: "Молись,
Молися, сину! За Вкраїну
Його замучили колись"."

Більшою трагедією буде коли —

(* роки гетьманування.)

"Україну злії люди
Присплять, лукаві, і в огні
Її окрадену збудять..."
"Ох, не однаково мені!"

Є три автографи твору — в окремому автографі циклу "В казематі", у "Малій книжці" і в "Білій книжці", куди вірш переписано 1858 р. Тексти усіх автографів різняться між собою. Нпр.: "Малого сліду не покину

На обезчещеній землі".*

Переписуючи до більшого Альбому, Шевченко поправив цей рядок (останній) і розширив його на два рядки:

"Малого сліду не покину
На нашій славній Україні,
На нашій — не своїй землі."

Тема жінок у Шевченка популярна, а мотив конфлікту доньки з матір'ю зустрічаємо в поемі "Мар'яна — Черниця" в баладах "Тополя", "Утоплена", "Русалка" й інших. У вірші "Не кидай матері!" мотив поширюється. Підкреслюється мотив туги, розлуки і трагедії родинного нещастя. Вірш овіяний великим смутком. Героїня вірша (донька) покидає матір заради розкішних палат і опинюється у "чужій землі".

"Віщує серце, що в палатах
Ти розкошуєш, і не жаль
Тобі покинутої хати..."

Мати з розлуки, плачучи, вмирає.

З відходом доньки і смерті матері, вдома все опустіло. У всьому глибокий сум і таємничий настрій: хата стоїть пустою, пес кудись помандрував, запустів садок, вночі віщують сови та сичі (не вислів з народнього повір'я — що як сова чи сич кричить — то на смерть), бур'яном заріс барвінок, в гаю висихає ставок, гай сумує і не співають пташки, криниця завалилась, верба висохла і стежка, по якій донька ходила — терном заросла. Це картина повної руїни — і родинної і природної.

Автор вболіває за долею дівчини. Він питає: "Де ділась?" і відчуває, що її вже чекає розплата — наслідки її вчинку, що, скоро чи пізніше, її сумління буде мучити, вона не примириться з новим життям і його оточенням. Тому Шевченко просить Бога, щоб вона не занепала духом, щоб сумління її не мучило і, щоб Бога не осудила і матері не прокляла.

Мотив покидання матері і відхід з дому, нагадує народню пісню, в якій оспівується розлука доньки з матір'ю і відхід її з "ляшеньками":

"Ой, кинулась матусенька:
Ле поділась Ганусенька?
Нема в пущі, нема й дома,
Стоїть навстіж і комора:
Нема в куми і на полі —
Голосить матінка по долі."

Для порівняння текстів подаю уривки вірша "Не кидай матері" з "Кобзарів" В. Сімовича і Л. Білецького.

В. Сімович

А ти покинула, втекла
Не чуть нічого, де ти гралась
І в хаті вибите вікно
Тебе, неквітчану — і в гаї
Ставочок чистий висихає
Куди полинула, де ділась?
Кого ти радуєш? До кого
Ти розкошуєш, і не жаль
Благаю Бога, щоб печаль...

Л. Білецький

А ти покинула, пішла
Не чуть нікого, де ти гралась.
І в хаті вибито вікно
Тебе з калиною — і в гаї
Ставок широкий висихає
Де ж ти полинула, де ділась?
Кого ти радувать схотіла?
Ти спиш, мов дома, і не жаль
Молюся Богу, щоб печаль...

Мотивами глибокого смутку, кохання й дівочої самотності Т. Г. Шевченко продовжує у вірші "Чого ти ходиш на могилу?". Трагічною розв'язкою твір перегукується з ранніми баладами Шевченка, зокрема з "Причинною" і "Тополею".

Шевченко знав народні вірування і українську народню поезію з її піснями і голосіннями, тому вірш близький формою і змістом до народньої поезії.

Зміст вірша: Дівчина оплакує милого, що помер, і на могилі садить калину, щоб померлий хоч пташкою прилетів із того світу —

"І будеш щебетати
З милим на калині:
Будеш Бога вихваляти,
Тихо розмовляти."

Шевченко використовує народні вірування, що душа покійного прилине живою у постаті пташки. Цей мотив відомий із творів "Сон" і "Великий льох".

Звичайними словами поет описує розпач зарученої дівчини і її розмову-плач з калиною, що збуджує нашу симпатію до неї. бо вона три роки ходила на могилу, а на четвертий з горя умерла на могилі свого милого. Поет закінчує твір спокійними, але емоційними картинками — мертва дівчина під калиною. схіл сонця над обрієм і оплакана мати в пустій хаті.

В "Кобзарях" В. Сімовича і Л. Білецького дали існують відміни але ще більша різниця в останніх рядках. В Білецького:

"Не сон-трава перед світом
Одцвіла зав'яла
То дівчина на могилі
Плакать перестала —
Перестала сльози лити
І тяжко любити
На вік віки на могилі
Сльозами умита."

Втомилася тай задрімала...
З-за гаю сонечко вставало;
Раділи люди встаючи;
А мати й спати не лягала,
Вечерять доню дожидала
І тяжко плакала ждучи."

В Сімовича:

"Вранці рано на калині
Пташка щебетала;
Під калиною дівчина
Спала — не вставала:
Утомилось молодее,
На віки спочило..."

Вставало сонце з-за могили,
Раділи люде, встаючи;
А мати й спати не лягала,
Дочку вечерять дожидала
І тяжко плакала, ждучи".

У баладі "Ой, три шляхи широкії..." є багато настроїв суму і відчуження розлуки з родиною і рідним краєм. За змістом — балада з її образами і символами, взята з народних вірувань, та є поєднанням згаданих мотивів про сирітство, горе жінки й дітей без чоловіка і батька, та про смерть коханої від туги за милим, який не повертається з чужини.

Автор часто вживає число три: образ трьох шляхів відомий у народній поезії і поширений у фолклорі, як символ розлуки — Ой, у полі три доріженьки,

Треба розлучитись; мати садить на пам'ять про трьох синів — ясени, сестра — явори, невістка — тополю, а дівчина — червону калину — символ надії на краще життя, на одруження:

"Я калину ломаю, ломаю, на калині стою,
Не зрадь же мя, калинонько, бо ся зради бою".

(*"Коломийки", В. Гнатюк*)

Коли в'яне калина, тоді сподівання і надії за-
вмирають:

"Червона калина чого почорніла?
Чи вітру боїшся, чи дощу бажаєш?
Я й вітру боюся і дощу бажаю;
Кого вірно люблю, з тим і умираю."

(*"Народные южнорусские песни",
Метлинський.*)

Кінцевий мотив — розповідь про шляхи, що
заросли терном — ознака неможливості повер-
нення братів:

"А вже тая доріженька терном заросла,
Терном заросла, листом припала,
Червоною калиною понависала."

(*"Народные южнорусские песни",
Метлинський.*)

У "Кобзарі" Л. Білецького останні рядки у

вірші написані ніби з докором автора, що брати
лишили рідних —

"Не вертаються три брати,
В неволі конають,
А три шляхи широкії
Терном заростають.
Було не йти, не кидати
Веселої хати,
Чуже поле не топтати,
А своє орати."

У В. Сімовича немає докору. Вставлено факт.

"Не вертаються три брати,
По світу блукають,
А три шляхи широкії
Терном заростають."

(* 2-га ред. тексту, в автографі Черн. музею)

(Закінчення в наступному числі)

МОЛОДЬ – МАЙБУТНЄ НАЦІЇ!

Допомагайте молоді морально і
матеріально. ОДУМ потребує
Вашої помочі!

ЗУСТРІЧ ОДУМ-У США Й КАНАДИ З УКРАЇНСЬКИМ

ГРОМАДЯНСТВОМ У 1984 РОЦІ

відбудеться

від 31-го серпня до 2-го вересня
в ТОРОНТО, КАНАДА

Андрій СТОРОЖ

Іван ХАЛЯВА

СПОТВОРЕНА ДІЙСНІСТЬ

На полицях книжок "Руссика" Нью-Йорк появилася книжка, яка вийшла в 1982 р. в Єрусалимі у видавництві "Алія".

Ця книжка має просту назву, "Виденное и пережитое" — Бачене і пережите (у перекладі) проф. Н. П. Полетики, під редакцією Ф. Резіне-ра та обкладинка малярки Т. Слуцької і має 433 стор.

Цю яву книжки та оголошення в "Н. Р. Слові" показали зацікавленість автором, родовід якого відомий в історії України, і який був свідком історичних подій на Україні під час Великої Національної Революції і під советською владою.

Спочатку читання про його походження цікаве, але раптом обривається, та й ще насторожує, бо далше замість опису стану українського народу, він описує — "жидівські погроми в Україні" і то більше не те, що було перед його очима, "бачене", а зібраний матеріал та "пережите" іншими і описане ними у кривому дзеркалі.

Будучи істориком й описувати ті події з певною тенденцією, а то і просто з викривленням, про те, що наш відомий і заслужений вчений проф. Володимир Антонович, ніби пристав до українців і до науки, щоб помститися Москві за подавлення польського повстання в 1861-1863 рр. — просто смішно звучить, або про проф. М. Грушевського, нашого великого вченого, якого автор характеризує як "мільйонер і політик" та грубо принизивши його діяльність в Україні.

Ще більше наклепів написано автором на С. Петлюру, УНР-армію, ніби вони відповідають за ті дії і, навіть, за банди "Махна", "Марусі", "Орла" чи "Чабана" та інших, приписавши їх до УНР-армії, а вже про селянство — нарід то одна образа.

Цікава історія життя автора при советській владі, це пристосування, лояльність та активність як науковця і проф. Ленінградського Університету та інститутів, в редакціях газет та журналів, і в кінці — виїзд у 1973 р. до Ізраелю на виклик доньки (донька його дружини — жидівка).

Звернемо увагу на оголошення в "Н. Р. Слові" про цю книжку, як подано видавництвом, що автор книжки є з російського старого роду і т. п., тоді коли він про себе пише, що він походить з українського роду. Хто ж подає правдиво, автор чи видавництво?

Поруч із цим оголошенням рекламується ще й друга книжка С. Гусева-Оренбурзького "Погроми в 1918-1920 г. г. на Україні", в той час, коли українці у вільному світі вшановують пам'ять про 7 мл. жертв замучених Москвою Великим Голодом у 1932-1933 р. р. Наші історики повинні зацікавитися цими споминами і в той же час треба запитати — кому це потрібне?

На погляд читача то це книжка написана дивом навиворіт і написана з свідомим перекрученням фактів і дійсних подій, що відбувались в Україні.

БАНДУРА

Золотії струни,
Срібний голосок.
Лине від бандури
Пісня до висот.

До висот, до неба
Нижуться слова.
Краю мій, про тебе
Жалісно співа.

Радуються й плачуть
Струни золоті.
Бандуриста очі
Тонуть в висоті.

Не співа — ридає,
Просить і блага:
"Пробудися, Краю,
Земле дорога!

Поверни завзяття,
О, народе мій!
Вірности багаття
Розпали в синів!

"Краю, Краю, Краю...
Безталанний рід..."
Плаче і ридає
Геть на цілий світ.

Натягнулись струни
В серці не одним,
Бо в піснях бандури
Блискавка і грім.

Бо бандура грає
Плюскотом Дніпра:
Краю, Краю, Краю,
Встань! Давно пора..."

1953

АРКА ЗАХІД

2282 Bloor Street West — Toronto 9, Ont.
Tel.: 762-8751

В нас можна набути • книжки • українські
часописи та журнали • пластинки • друкар-
ські машинки • різьбу та кераміку • полотна
• нитки і вишивки.

Маємо великий вибір дарунків на різні okazji.

ПРОСИМО ЛАСКАВО НАС ВІДВІДАТИ!

Т. ШЕВЧЕНКО І ЦАР МИКОЛА І

Цікаве з історії України

Кожного року в місяці березні ми звеличуєм Т. Шевченка і рівночасно засуджуємо московського царя Миколая І, за поневолення народів і переслідування Тараса Шевченка. Ось кілька даних про нього які наświetлюють його особу і час.

1825, Грудень 25, Петербург: —

цар Миколай І перебрав управління і державну владу, придушивши повстання полків яких офіцери вимагали його брата "Константина і конституцію". Ця подія в історії є znana як виступ Декабристів. Провідників було повішено, а воєнків вислано на Сибір і Кавказ.

1826, Червень 10, Петербург: —

видано закон цензури з 230-ма параграфами на підставі "існуючих обставин і погляду уряду". Цей закон був в 1828 р. доповнений новими заборонами щодо друкарства. Відтепер, щоб друкувати і видавати треба мати дозвіл від царського цензора. Т. Шевченка твори переходили цензуру і тому багато з них не появились повним змістом, а деякі зовсім заборонено.

1826, Липень 3, Петербург: —

створено Третій Відділ царської канцелярії, на чолі з графом ген. А. К. Бенкендорфом, щоб збирати інформації про політичні, релігійні і схизматичні групи і 2) арештовувати, судити і карати їх і 3) наглядати над чужинцями в державі. Відділ мав свою головну квартиру, озброєну і в мундирах жандармерію. Щось як КГБ сьогодні. Під їхнє око попав Т. Шевченко в 1847 р. і був засланий на Сибір.

1826, Вересень, Москва, Кремль: —

в соборі св. Успіння відбулася коронація Миколая Павловича Романовича, як царя Миколая І 1826-1855.

Цар був ростом високий, з німецькою фізіономією, який на коні, на параді в мундирі з орденами на грудях виглядав маєстатично, хоч його серце билось як в татарського сатрапа і який поводився як біблійний отець, що за зло карав як садист. Цар Миколай І любив коней і фортеці з гарматами. Він чувся безпечним і відважним тоді. Його улюблений метод карання був бити голе тіло березовою різкою, висилати на Сибір в глухі фортеці, в каземати або прямо в солдати на фронт.

Між іншим, славний православний собор св. Успіння був збудований італійськими римо-католицькими майстрами, які вжили київську св. Софію як модель. Відколи цар Петро І переніс столицю до Петербурга, коронація і весілля царів відбувалися тільки в Москві.

1826, Грудень, Петербург: —

кн. Сергій Уваров представив цареві рапорт реформи університетів і середніх шкіл, в якому появилась вперше, тепер відома фраза, "Православ'я, самодержав'я і народність". Рапорт був писаний франко-німецькою мовою. М. Гоголь ще був не вийшов на арену як творець російської літературної мови. За свої труди кн. Уваров став міністром освіти.

1839, Лютий 23, Петербург: —

скасовано Київську греко-католицьку митрополію. Святий Синод "прийняв" під свою юрисдикцію українське і білоруське духовенство під проводом єп. Йосифа Семашка. 25-го березня на документі унії цар написав "Благодарю Бога і приймаю".

1847, Квітень 5, Київ: —

скасовано Кирило-Методіївське братство, 1846-1847; тут біля міста арештовано Т. Шевченка, що прибув з Петербурга зайняти посаду учителя в університеті св. Володимира. В Петербурзі кн. Орлов, шеф Третього Відділу порадив цареві вислати Т. Шевченка в солдати до Спеціального Оренбурзького Корпусу, звідки ген. Обручов організував експедицію на Аральщину. В рапорті цар дописав "Так. Під найсуровіший нагляд із заборонаю писати й малювати, 1847-1857".

1855, Березень 2, Петербург: —

помер цар Миколай І, 1796-1855, похований в церкві у фортеці св. Петра і Павла недалеко гробу Петра І і Катерини ІІ.

Мати царя була Софія Доротея Августина Люїза з німецького, протестантського дрібного і бідного княжого роду Віртембергів, краще znana після хрещення як Марія Федорівна.

Батьком царя був Павло І син Софії Фредеріки Августини з німецького, протестантського дрібного і ще біднішого княжого роду Ангальт-Цербет, краще znana як "А вторая доконала вдову сиротину", та, що знищила Січ в 1775 р., тобто Катерина ІІ. Царя Павла І замордували в 1801 р., його сини.

Жінка царя Миколая І була Шарлота, дочка пруського короля Фрідріха — Вільгельма ІІ і сестра наступного короля Вільгельма І. Це рід Гогенцоллернів з бранденбурзької династії королів 1701-1918. Шарлота, після хрещення на православ'я стала Олександрою Федорівною і породила цареві шестеро дітей. Мова в родині була німецька і царівна тримала дуже близький зв'язок з своєю родиною в Берліні.

На державу цар Миколай І дивився як на військо, де має панувати порядок, послух і вірність.

Петро ПАЛІЄНКО

КІЛІМАНДЖАРО

Коли я стояв у підніжжя гори Кіліманджаро у мене, так як і в багатьох моїх попередників, що піднімалися на вершину цієї гори, створився сумнів. Де ж та гора? Гієвже ж 5,095 метрів височини гора, найвища і найвища в Африці, може бути до такої міри сповита хмарами? Гіє дивно, що довгий час дослідники не могли її знайти. Для мене було б великим розчаруванням, пролетівши з Канади до Танзанії 24 години літаком, не бачити гори Кіліманджаро. Тому покладаюся на знання провідників нашої групи, танзанців. Вони змалку вивчають стежки тієї гори і проводять ними туристів на вершину.

Вдягаємося легко. Після холодної вогкої осені Канади, Танзанія в жовтні 27° С температури досить гаряча. На ногах у нас відповідні черевики, в руках палиця, всяке забезпечення проти комарів і наша група з 16-ти осіб готова в дорогу. Біля нас наші провідники, мурини, танзанці; вони показують нам дорогу, і також несуть наш провіант. Під час чотириденної дороги на вершину гори та дводенної вниз ми зможемо користуватися лише джерельною гірською водою. На нічліг що-тисяча метрів є побудовані хатки, але вони не забезпечуються харчами.

Перед нами стежка, що підноситься вгору тропічним лісом; таке враження, що йдемо тунелем. Коли подивитися вперед то лише зелень, а коли ліс проріджується, то безконечні хмари, з-поміж яких час від часу, видно льодову вершину гори.

Природа на цій горі відзеркалює різні світи в різних часах. У підніжжя гори росте тропічний ліс. Там ростуть величезні 3-5 метрові папороті, з листям на 1 метр широким мов з часів динозаврів. А високо на деревах чути шелест малих мавп які лізуть по вершках дерев слідкуючи за нами. Вище по горі, видно що рослинність проріджується і лишаються самі кущі і трава. Це вже світ мокрий, холодний, сірий. Зовсім не подібно на гарячу, соняшну Танзанію. Ще вище — то світ космічний, мені до цього часу незнаний,

немов попав на місяць. Терен кам'янистий, клімат жорстокий, зимовий, вогкий. І довші віддалі заслонені хмарами, а звуки заглушені постинним вітром. Створюється почуття непевності. Розрижене повітря утруднює віддих і крутиться голова. Іду з фізичним трудом по щораз стрімкішому шляху. Після довшої дороги і сильної втоми, немов з туману виринає кам'яна хата, наше місце нічлігу перед остаточним подоланням Кіліманджаро.

В нашому пляні є вилізити на вершину гори в часі сходу сонця. Тому ми повинні опівночі рушити в дорогу. Після декількох годин відпочинку, зібравши решту сил, ліземо далі. Холодно, темно, стрімка дорога. При світлі зірок і місяця та двох ліхтариків наших провідників, посуваємося вгору під спів муринів. Враження екзотичне, але разом з тим — це добре обдумане нашими провідниками практична сторона подорожі. Ритмічний спів підбадьорує нас та немов би додає сили для досягнення вершини гори. Через те, що йдемо поночі то втрачається почуття віддалі та уяви часу. Дорога нам здається безконечною. Нараз появляється на горизонті рожева рисочка яка щораз побільшується; починає сіріти і ми щораз краще бачимо дорогу. Поступово з над моря хмар підноситься помаранчово-жовта куля сонця. Перед нами зближує засніжений вершок Кіліманджаро. Після цієї семигодинної дороги ми почуваємося дуже виснаженими, але підбадьорує нас почуття досягнення мети — вершини гори перед нами. Доходимо до вершини яка позначена мармуровою плитою. Підписуємося в книзі і з великим захопленням дивимося в простір Африки з вершини гори Кіліманджаро.

Осінь 1983 р.

Слухайте радіопрограму ОДУМ-у "МОЛОДА УКРАЇНА"

з радіовисильні

СНІН НА ХВИЛЯХ FM 101

в Торонто

КОЖНОЇ СУБОТИ

від 6:00 до 6:30 вечора

Керівництво:

Головна Виховна Рада Коша Старших
Виховників ОДУМ-у в Канаді.

Страта вояка чи кріпака — це те саме, що страта пішака на шахівниці. Генерали чи міністри були його бігунами на шахівниці, які тільки виконували його волю. Вони були як Т. Шевченко писав, "бездушні сатрапи і наперсники царя", між якими відзначилися такі як Паскевич, Горчаков, Орлов, і інші.

Між іншим, фортеця св. Петра і Павла вже в цей час була відома як в'язниця, з якої вже на волю не виходили. Сама церква була збудована італійськими майстрами з високим шпилем і мала протестантський стилевий характер. Тут ховали царів і членів царської родини. Тут знаходиться надзвичайно гарний іконостас зроблений українцем.

Ол. ПОШИВАНІК

ІСТОРИЧНА КОБЗАРСЬКА ПОДІЯ НА СКВУ

Перед і після IV Світового Конгресу Вільних Українців українська преса була переповнена справами конгресу. Читачі української преси навіть могли догадуватися, хто найкраще був прихований на якомусь там поверсі розкішного готелю. Було й описано, які наші репортери, "тихі герої", терпеливо висиділи всі наради... і т. д. і т. п.

Однак, ці "тихі герої" — наші газетярі, не були аж такими терпеливими, бо на заключній маніфестації СКВУ в них, напевно, вже перевтомлених, терпець лопнув. Вони позникали і залишили перші ряди, призначені для преси порожніми.

Таким чином, вони пропустили поважний момент — унікальну подію — хто знає, може й неповторну подію.

Правда, всі газети згадали про даний момент (хтось може, переказав, або щось, може, таки і самі почули). Але ніхто не збагнув важливості цього моменту, бо хтось навіть написав у пресі про цю подію підрядним реченням, так нібито це була буденна подія: "Після виступу 148 бандуристів..." говорив такий та такий...

Боже! Це звучало неначе скрізь, на кожній академії, на кожному пікніку, збирається і виступає 148 бандуристів.

У західньому світі ми, напевно вже привикли до розкішних і величавих подій, що навіть не усвідомлюємо собі, що виступ 148 молодих бандуристів на IV СКВУ на одній сцені — це нечувана подія. Ще ніколи такого не було у вільному світі, і хто знає, чи й в Україні будь-коли разом грало стільки бандуристів на одній сцені. Та ще не дуже давно, на початку XX століття ледве було півтори сотні бандуристів по всій Україні, включно з Сибіром. А тут на IV Світовому Конгресі Вільних Українців 4-го грудня 1983 року в Торонто, не на Україні, зібралися і виступили на одній сцені півтори сотні кращих молодих бандуристів із усіх закутків США і Канади, і всі разом грали.

Цим збірним ансамблем керував найстарший наш кобзар, хормайстер Григорій Трохимович Китастих — композитор, один з чотирьох ще активних первісних вихідців членів Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, якої він є довголітнім диригентом.

Коли бандуристи виходили на сцену, люди були заскочені, зачаровані — бандуристи ідуть та йдуть... у своїх барвистих повних народних строях, в жупанах, ідуть та йдуть... Глядачі одні "охкали" та "ахкали", другі оплескували, інші пробували стримувати вперті сльози радості... або сльози смутку пригаданого минулого. Коли диригент підняв руки і всі бандуристи разом піднесли свої інструменти — в ту мить багатотисячна публіка завмерла. Моя знайома між глядачами сказала, що "в неї серце спинилося", а інші,

вона казала, дивилися, неначе зачаровані, не знали, чи це дійсність. чи їм снилося — неначе море кобзарів.

Для самих виконавців це також був історичний момент — це ж вони ті, що зробили історичне досягнення (або, як популярно кажуть, рекорд побили численністю). Ці бандуристи — це молоді, часом другого, третього покоління люди різних професій, різних зацікавлень, але усі мають одне спільне — любов до української спадщини, до українського кобзарства.

Ці бандуристи мали тільки два місяці, щоб приготувати призначений нелегкий репертуар. Іно своїх окремих місцевостях вони сходилися по два-три рази на тиждень і працювали довгими годинами над репертуаром. Тоді, залишивши працю, науку, школу українознавства, бандуристи із усіх закутків північного континенту виоралися різним транспортом: по дощі, на льоду, по снігові, на суботу в Торонто на одну і єдину спільну пробу — день перед виступом на СКВУ.

На пробі, дивлячись на цей великий збір молодих людей з бандурами, хто подумав би, що їх можна б музично звести до купи. Але це не була звичайна молодь, це були дисципліновані, досвідчені молоді бандуристи-співачи, хоч кілька з них мали тільки по 12-13 років. Ці бандуристи мали добрих інструкторів, тяжко працювали і добре були приготівлені. Чимало з них бувало на кобзарських таборах і вже грали під диригентурою майстра Г. Китастого. Тому без великих труднощів, за кілька годин спільної проби в Торонто Григорій Китастих звів усе до купи — інструментальні й хорові партії — в одну величезну гармонійну музичну красу, кобзарську симфонію, до цього часу не чувану.

Варто пригадати, що подібний виступ один раз вже був. Але це був тільки подібний. У 1969 році 9-го березня в Детройті на 50-літті Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка у аудиторії ім. Форда на сцені була Капеля ім. Т. Шевченка — під керівництвом Г. Китастого та шість інших ансамблів бандуристів, а саме: Ансамбль бандуристів ім. Г. Хоткевича філії ОДУМ — Торонто, кер. Валентина Родак; Ансамбль бандуристів при Укр. правосл. церкві св. Володимира у Віндзорі, кер. Євген Цюра; Кобзарсько-хореографічна студія Укр. капелі бандуристів, кер. Микола Лісківський і Григорій Назаренко; Ансамбль укр. правосл. молоді — Детройт, кер. Петро Китастих; Ансамбль бандуристів філії ОДУМ — Чикаго, кер. Анатолій Луппо; Дівоча капеля бандуристок СУМА — Детройт, кер. Петро Потапенко.

У Детройті в 1969 році, крім однієї або двох точок, всі ансамблі грали окремо. Також у Детройті як Капеля, так і всі ансамблі були доповнені додатковими хорами. Натомість у Торонто на маніфестації СКВУ було 148 бандуристів, ін-

струменталістів-співаків, які грали і співали. До речі, багато з тих бандуристів, що виступали під час Конгресу СКВУ — це вже діти тих, що колись брали участь у Детройті в 1969 році.

На маніфестації під час СКВУ в Торонто збірний ансамбль виконав: "Думи мої", народна пісня до слів Т. Шевченка, "Кант про страшний суд", обр. П. Демуцького, "Ой, з-за гори, кам'яної", обр. М. Леонтовича, "Байда" інструментальний твір, муз. Г. Хоткевича, "Дударик", обр. Г. Хоткевича, і "Марш молодих" сл. І. Багряного, муз. Г. Китастого.

Плянуння цього великого виступу почалося десь при кінці літа 1983 року звичайним зверненням члена Президії СКВУ і підготовчого комітету д-ра М. Кушпети до керівника ансамблю бандуристів ОДУМ-у в Торонто Валентини Родак. Вона поширила ідею й навіязала контакт з Товариством Українських Бандуристів, яке очолює Віктор Китастих. Їхнім старанням і працею та з патронатом Капелі ім. Т. Шевченка, це все дійшло до історичної події українського кобзарства, найбільшого збору бандуристів на одній сцені.

Для молодих бандуристів ця вся подія виступу на СКВУ — підготовка, поїздка, генеральна проба, гостинність місцевих людей, які порозбирали приїхавших бандуристів по хатах — усе це буде гарним незабутнім спогадом. Із усіх бандуристів у вільному світі, а їх вже багато, 148 могли б колись похвалитися, може і своїм онукам, що "в якомусь то році, на якомусь то конгресі в Торонто, він чи вона були одними із півтори сотні бандуристів, що в перший раз виступили в такій великій кількості під диригентурою одного із найславніших кобзарів-композиторів — Григорія Трохимовича Китастого.

Після тяжких шкільних та університетських лекцій — можливість культурно розважатися. Кожного понеділка репетиції і радість зустрічі з товаришами, група — як одна спільна родина. Виступи в Торонті й околицях. Виїзди до різних місцевостей у Канаді й Америці, а навіть і до Європи.

С. НОВИЦЬКИЙ

ЯКІ ВОНИ ЩАСЛИВІ

На перехресті вулиць Кенеді-Блур у Торонто одного гарного літнього дня під вечір 1983 року стояв великий автобус. Його завданням було вже вдруге, згаданого року, завезти незвичайних пасажирів на одумівську оселю "Україна" біля Лондону. Побіч нього метушилися оті небуденні пасажери — члени танцювальної групи "Веснянка". Поклавши свої речі до багажника, вони стояли групами й розмовляли, а дехто уже сидів в автобусі. Керівник "Веснянки" М. Балдецький бігав між ними, перевіряв, чи все в порядку.

Перехожі мешканці цієї ділянки великого Торонта не виявляли ніякого здивування, — бож не перший раз, оті українські танцюристи виїжджали з цього місця на самостійні концерти чи доповнення якоїсь обширної програми у різних — близьких і дальших місцевостях.

Збоку стояли батьки й спостерігали рух своїх, активних у громадському житті української діаспори вже дорослих дітей.

Ось з милим поглядом та доброї вдачі симпатична Соня. З такими самими прикметами, з жвавішими поглядами її близька товаришка Наталка. Веселої вдачі гарна Таня. Тиха та спокійна, з чарівними очима Маруся. Леся... та інші молоді й гарні українські дівчата. Вони відмінні від інших і виглядом, і поведінкою, і поглядом, їхня духовна культура збагачена цінностями.

Між ними такі й самі хлопці. Тарас, Юрко, Славко. Віктор — як старші в групі виявляють у таких випадках молодечу поважність; вони ж — наційна допомога М. Балдецькому.

З молодших — Роман, сміливіше розмовляє з дівчатами, цим разом узяв свій бубон, чи, вірніше, кільканадцять більших і менших бубників, він же буде і танцювати, і бубнити в оркестрі.

Які вони, оті молоді "веснянківці" щасливі!

Після тяжких шкільних та університетських лекцій — можливість культурно розважатися.

Кожного понеділка репетиції і радість зустрічі з товаришами, група — як одна спільна родина. Виступи в Торонті й околицях. Виїзди до різних місцевостей у Канаді й Америці, а навіть і до Європи.

Справді — які вони щасливі!

А скільки є молодих людей серед українців, які не мають змоги насолоджуватися такими культурними розвагами! Вони приневолені обставинами "відпочивати" біля нудної телевізії, або, навіть, на небезпечній вулиці.

Ох, які вони нещасливі!

У певну годину двері зачинилися й автобус рушив. З вулиці Кенеді звернув направо і подався до Блурі в західному напрямі — до одумівської "України" на канадській землі, де танцюристи "Веснянки" включаться в концертну програму з нагоди закінчення таборування молоді ОДУМ.

Щасливі також і батьки, що їхні доньки-сини залишать на кілька днів задумливе та метушливе велике Торонто й подихають чистим повітрям на оселі "Україна".

Щасливі та горді й керівники ОДУМ-у, що мають таку високого рівня мистецьку одиницю — танцювальну групу "Веснянка!"

ДОПОМАГАЙТЕ, цікавтеся своїми

дітьми — дайте їм нагоду проявити себе в рядах ОДУМ-у!

Світлана КУЗЬМЕНКО

УКРАЇНСЬКА ЖІНКА НА ПРОТЯЗІ СТОЛІТЬ

(Доповідь виголошена на Святі Героїнь в Торонті
20 лютого 1983 року)

Моя доповідь присвячена українській жінці, яка на протязі століть своєю працею, посвятою і жертвою прислужилася для добра українського народу.

Я зустріла Тебе, коли Ти колисала дитя.
Це із Тебе мистці малювали ікони.
І від Тебе дороги ішли і вели у життя
До творців, мудреців, королівського трону.

А коли треба стати було до святої борні —
Боронити-відстояти честь батьківщини —
Ти змогла наймужнішим дотримати крок нарівні.
Хто сказав, що Ти, жінко, мала і безсила людина.

(З мого вірша "Жінка")

З найдавніших давен українська жінка займала особливе, важливе місце в житті своєї родини, своєї громади, свого народу. З археологічних знахідок знаємо, що в доісторичних часах був в Україні матриархат: жінка була головою родини — підставовою клітиною суспільства від якої залежить фізичне і моральне здоров'я кожного народу. А навіть і в пізніші часи, коли через силу різних життєвих обставин змінився родинний устрій, все одно жінка й надалі залишилася найосновнішою силою цієї важливої клітини суспільства — родини.

Українська жінка завжди була життєдайним джерелом духовості нашого народу. Це так добре можна побачити, насамперед, з нашої народної творчості, у якій, переважно, жіночі постаті наділені теплом, любов'ю, посвятою, внутрішнім світлом, яке вони розпромінують навколо. Це з під опіки такої жінки виходили у світ вартісні особистості у всі галузі життя, виходили у світ передові люди українського народу, виходили у світ українські герої.

На протязі сторіч українська жінка була важливою допомоговою силою своєму чоловікові, не конкуруючи з ним, а доповнюючи його. Бо, не дивлячись на всі жіночі і чоловічі рівноправності, були, є і будуть речі, які може краще чи може виконувати тільки чоловік, і речі, які тільки може чи краще може виконувати жінка, але всі вони однаково важливі для створення повновартісного людського життя.

Відомо з історії, що в Україні жіноча рівноправність існувала до половини 17 сторіччя, до часу, коли в Україну почали приходити чужинецькі впливи, в основному грецькі. Це в наслідок цих впливів в 1646 році у требнику було внесено зміну шлюбної присяги, у якій слова зі значенням, що кожна половина пари, чоловік чи жінка, бере

собі другого за "помощника", було замінено на слова, що жінка зобов'язується підкорятися своєму чоловікові.

Згідно тверджень наших видатних істориків, життя жінок в Україні ніколи не нагадувало життя жінок в інших країнах світу. Вже в одинадцятому столітті українські жінки мали освіту і спричинялися до розвитку духової культури нашого народу, чого не було ні в Московщині, ні в Західній Європі. Та навіть більше, вже майже всім нам відомі документи з 11-го століття, на яких "підписи доньки князя Ярослава Мудрого Анни Ярославни, кирилицею чи латиною, оточують хрестики неграмотних французьких вельмож."

На протязі історії цілий ряд українських жінок відзначився глибоким розумом і талантом у різних галузях життя. Вже в княжі часи ми зустрічаємо жінок, що виділяються своєю особистістю. Знаємо з історії, яким великим державницьким хистом відзначалася княгиня Ольга, що перша в нашій історії нав'язала дипломатичні взаємини з Візантією і Німеччиною. Вона на протязі 20-ти років не вела воєн. За її князювання країна міцніла й процвітала. Княгиня Ольга була предвісницею християнства — вона прийняла християнство ще перед хрещенням Русі.

Українські жінки завжди відзначалися силою свого духа і характеру. В часи постійної боротьби з різними тогочасними наїзниками та й міжусобної боротьби між князями українська жінка тримала родинне вогнище на засадах християнської моралі. Історичні записи подають образ української жінки, як люблячої дружини і матері, розумної, розсудливої, господині, рівноправної з чоловіком, дорадниці, освіченої, побожної, відданої церкві. Багато українських жінок були фундаторами монастирів і церков. А відомо ж, що в ті часи монастирі були осередками культури і освіти нашого народу.

В ті часи багато українських жінок — з покликання, а ще частіше, — зазнавши особистого нещастя, вступали до монастирів. Але вони там не тільки молилися, але й служили своєму народові. А для цього ж потрібно було неабиякої духової сили, щоб у своєму власному нещасті не тільки самим не заломитися, але ще й змогти займатися добродійною діяльністю, допомагати іншим боротися за їхнє краще майбутнє. Ці українські жінки вже тоді, розуміючи вагу освіти для народу, засновували по монастирях школи і бібліотеки. Історія відзначає такі імена як Янка-Іванна, Предслава Полоцька, Предслава Чернігівська й інші. Ці князівни позасновували дівочі школи по своїх монастирях вже в 11-12 столітті. І таких українських жінок було набагато більше. В 16-му сто-

літті Ганна Гойська подарувала землю під Почаєвську Лавру. Сестри Софія і Олена Чорториські уфундували Пересопницький монастир. Були фундаторами цілого ряду монастирів й інші українські жінки. В 16-му столітті багато українських жінок були національно свідомими. Завдяки заходам Анастасії Заславської було перекладено українською мовою перше українське євангеліє, що вийшло друком і дістало назву "Пересопницького євангелія", яке є пам'яткою виняткового значення в історії української культури. В 1616 році Гальшка Гулевичівна-Лозкова подарувала свої спадкові посілості на побудову братської школи при Богоявленському монастирі, у якій викладали найкращі наукові сили. Пізніше цю школу було переформовано на відому Києво-Могилянську Академію, що стала осередком культури не тільки України, але й цілої Східної Європи. Це все відбувалося в час, коли за відречення від своєї віри й народу винагороджували кращими можливостями у здобутті службової кар'єри й іншими привілеями. І це в той час українська жінка зберігає свою віру, свої звичаї, свою українську свідомість. Згадуючи добродійність і жертвенність українських жінок, варто відмітити ім'я Єлисавети Милорадович, тітки гетьмана Павла Скоропадського, що подарувала гроші на заснування Наукового Товариства імені Шевченка у Львові. Звичайно, у цьому моєму слові згадати всіх добродійних українських жінок немає змоги.

Український народ видав із себе цілий ряд героїчних жінок. В козацькі часи, коли чоловіки йшли на Січ, на боротьбу з ворогом, українська жінка сама робила важливі рішення, що стосувалися не тільки її родини, але й громадських, і навіть державних справ. В історії ми знаходимо ім'я Марти Борецької, українки за походженням, що після смерті свого чоловіка була вибрана посадицею Новгородської республіки. Марта Борецька протягом восьми років боронила місто Новгород від москалів, бо хотіла унезалежити його від Москви. В 1477 році Москва опанувала місто, постріляла її синів і внуків, а її, заковану в кайдани, привезли до Москви й замучили. Відомо з історії, що постійною дорадницею гетьмана Мазепи була його мати Марія Магдалина Мазепа-Колодинська. Знаємо, як княгиня Анна Романова завдяки своєму далекоюсяжному думанню, дипломатичному хистові й великій материнській посвяті відвойовувала батьківську землю для своїх синів Василя й Данила. В пізніші часи до Центральної Ради Першого Парляменту було обрано 11 жінок. А протягом усієї історії, коли виникала потреба, українська жінка боролася проти ворога зі зброєю в руках і йшла за свій найвищий ідеал — в ім'я батьківщини — у тюрми, на заслання і на смерть.

Олена Зависна, яка в 1654 році, після смерті свого чоловіка, перебрала на себе оборону міста Буші на Поділлі, побачивши, що їй не встояти перед переважаючою силою ворога, щоб не здатися в полон, вибирає смерть. Українські жінки боролися нарівні з чоловіками в армії Січових Стрільців. Софія Галечко, Олена Степанів, Ганна Дмитерко були відзначені за вітвату. Українські жінки брали участь і в армії УНР, як зв'яз-

кові і як звичайні вояки. В легендах про часи Визвольних змагань 20-их років залишилися такі імена як Маруся Тарасенко, Віра Бабенко, Марія Соколовська. Маруся Тарасенко походила з київської інтелігентської родини. Коли відкрилася Київська гімназія, вона першою перейшла туди з російської, а в 17 років стала зв'язковою між головним штабом у Києві й повстанськими загонами на правобережній Україні. В 1923 році її через зраду було викрито й розстріляно, коли їй було тільки 20 років. Віра Бабенко була зв'язковою українських повстанських штабів на правобережній Україні. Народилася вона в селі Ганнівка Верхньодніпровського повіту в національно свідомій родині. Вона взяла на себе місію післанця від Окружного Повстанського штабу Катеринославщини до Українського уряду на еміграції в справі підняття повстання на Правобережній Україні, яке підготовляв Катеринославський штаб. Віра Бабенко пробралася закордон, зустрілася з Головним отаманом Симоном Петлюрою й генералом Тютюнником і щасливо повернулася. Однак, знайшлися зрадники і тут. Вони захопили в Головного отамана передані йому Вірою документи й віддали їх до ЧЕКА, в наслідок чого Віру було схоплено і в жорсткий спосіб замордовано в її 19 років. Згідно тверджень дослідника історичних фактів Олександра Лугового, Вірі було пропонувано виїзд закордон і поважну суму грошей за зраду, але вона вибрала мученицьку смерть.

Коли збройні сили Української Народної Республіки зі своїм урядом примушені були вийти на еміграцію, збройна національна боротьба в Україні продовжувалася. Київське ЧЕКА вживало всіх заходів, щоб її придушити. Тільки на Київщині в 1921 році було заарештовано і ув'язнено біля 16 000 осіб, головню української сільської інтелігенції. Багато з них було засуджено, а 165 осіб — до розстрілу. Серед них була 19-літня дівчина-вчителька з-під міста Сквири Ольга Палієнко (молодша сестра полковника армії УНР, який загинув у бою з більшовиками під Бородами в 1944 році). В родині Ольги Палієнко з покоління в покоління передавалася козацька традиція, що дала Україні не одного здібного військовика. Як згадує очевидець у своєму споміні, який я знайшла в журналі "Молода Укра-

S N I H HEATING & COOLING

ВОЛОДИМИР СНІГ
Власник

11 Marmora St.
LONDON, ONT. N5Z 1Z4

Telephone
(519) 432-1983

їна" за березень 1952 року, що підтверджено ще й іншими джерелами, у своєму останньому слові ця молода, струнка, русава, вродлива дівчина не просила помилування. Вона говорила: Ви засудили мене на смерть. Ви прирекли нам смерть за те, що ми посміли боротися за волю нашого краю і думаєте нашою кров'ю погасити вогонь Української Народної Республіки. Але немає такої сили в світі, яка б вбила душу України. Ви, мої друзі, хто не буде сьогодні розстріляний, несіть у народ нашу правду і кривду. Розкажіть її вашим дітям і внукам. Хай живе Українська Народна Республіка, і вона заспівала "Ще не вмерла Україна". До неї приєдналася вся заля засуджених.

Українські жінки брали участь у боротьбі Української Повстанської Армії. Не одна з них загинула в її рядах. На жаль, конкретних прізвищ мені не вдалося розшукати. Можливо, на цю справу звернуть наші майбутні історики. Катря Зарицька за організацію Червоного Хреста для УПА відбула 25 років концтабору. З нею відбувала кару за приналежність до ОУН Дарка Гусак. За це ж відбувала кару Галина Дідик, а таких жінок було набагато більше.

Нікому зі свідомих українців не є вже невідомим ім'я Ольги Басараб. Ольга Басараб походила з галицьких земель. Була дочкою священика. Вчилася в Перемиському інституті. Закінчила торгівельну школу у Відні. Ольга була зв'язковою, що боролася з окупантами України. Її також було викрито і в жахливий спосіб замордовано, не видобувши від неї жодних інформацій, що стосувалися підпільної організації. На стіні

своєї камери вона написала своєю кров'ю: "Життя віддам, але друзів не зраджу".

З середини 19 століття збільшується коло видатних жінок у різних галузях українського життя: громадській, політичній, науковій, мистецькій. З'являється цілий ряд видатних українських письменниць. З'являються письменниці-героїні, з'являється Леся Українка — жінка слабкого здоров'я, але виняткової сили духа, з її вогненним словом, повним віри у перемогу правди і добра. Леся Українка жила і боролася, висловлюючися ж її власними словами — "без надії сподіваючися", але ніколи не втратила своєї мужності. Євген Сверстюк називає Лесю Українку найбільшою поетесою світу, і її, Марію Заньковецьку і Ольгу Кобилянську — символами шляхетності на вершинах явищ української культури.

Пізніше на показовому процесі СБУ мужній голос письменниці Людмили Черняхівської додається "вільної незалежної України". Її було засуджено на 10 років, а в 1942 році розстріляно разом з її сестрою. 21 лютого 1942 року в Києві була розстріляна німцями поетка-революціонерка, голова Спілки українських письменників у Києві Олена Теліга.

Героїчність і страдництво української жінки, що так часто ідуть у парі, зустрічаємо у нашій історії на кожному кроці. В 1954 році під час страйку в'язнів у Караганді, в Кінгірі, 500 ув'язнених українок вийшли назустріч танкам НКВД, якими вони всі були розчавлені. Їхніх імен ми не знаємо, як і не знаємо імен багатьох інших українських жінок, що погинули по тюрмах і концтабірних таборах жорстокої советської системи.

І є більш сучасні чи й зовсім сучасні українські героїні. Бо чи ж можна вважати не за героїський вчинок проєкт вітражу для Київського університету Алли Горської, у який вона втілює слова Тараса Шевченка "Возвеличу малих отих рабів німих, а на сторожі коло них поставлю слово". Цей проєкт, звичайно, був знищений, а пізніше була знищена і сама Алла Горська, бо влада добре знає, що у тих обставинах та ще й у такій інституції, як Київський університет, ці слова нашого великого поета можуть бути для неї небезпечними, бо наводитимуть студентів на різні небажані для неї роздуми і порівняння.

Чи можна не рахувати за героїнь цілий ряд інших теперішніх жінок в Україні за їхню поставу в обороні людських прав узагалі, а свого національного Я зокрема? Чи можна не рахувати за героїнь жінок, які увійшли до Української Гельсінської Групи, за що їх пізніше було позбавлено волі? Імена цих жінок усім нам знайомі: Олена Мешко, Ольга Гейко, Ірина Сенік, Стефа Шабатура, Оксана Попович, Надія Світлична, Ніна Строката-Караванська. Дві останні — тепер на Заході, а інші — в ув'язненні. На заслання в Хабаровську перебуває Оксана Мешко, яка довго і мужньо боролася за звільнення з ув'язнення свого хворого сина Олександра Сергієнка. А таких жінок в Україні набагато більше.

В Україні переслідують родини політичних в'язнів, в основному, їхніх дружин. Якщо ж дружина політв'язня не тільки не відрікається від свого чоловіка, а ще є наважується боротися за

SIPCO OIL LTD.

HOME COMFORT DIVISION

83 Six Point Road
Toronto, Ontario M8Z 2X3 — Tel. 232-2262

1. Доставляє найкращої якості опалову оливу та дає безкоштовне чищення печей і обслугову
2. Вкладає і фінансує нові печі ("форнеси")
3. Вкладає прилади до звогчування повітря ("гюмідифайрс")
4. Все фінансуємо на догідні сплати

— 24-годинна обслуга —

ТЕЛЕФОНУЙТЕ ВДЕНЬ І ВНОЧІ:
232-2262

Свої рахунки можете платити безкоштовно у Community Trust Co. — 2299 Bloor St. W.

Провадимо також власні бензинові станції під назвою SIPCO. Просимо наших відборців займатися до наших SIPCO і наповняти авто бензином.

його звільнення, вона опиняється в тюрмі чи концтаборі. Власне за це були ув'язнені Раїса Руденко, Світлана Кириченко, Олена Красівська-Антонів й інші. Чи не є героїчним вчинком відмова Раїси Мороз від советського громадянства? — У тих умовах!

У цьому році припадає п'ятдесята річниця страшного голокосту українського народу — річниця штучно створеного голоду в Україні, яким було винищено від 7 до 10 мільйонів українців. Ми тільки можемо собі уявити той жах страждань українських матерів, що переживали смерть від голоду своїх дітей, не мавши змоги їх нагодувати. Залишилися матері і в славних героїв Крут. В кінці грудня 1982 року відійшла з цього світу старенька сл. п. Ева Білас — мати чотирьох дітей, які всі були членами ОУН. За свою українську свідомість і націоналістичну діяльність своїх дітей вона з чоловіком, уже в не молодому віці, була вивезена на Сибір на тяжкі праці, де вона перебувала протягом 16 років, рубаючи ліс, виконуючи норму. Доживала віку й померла самотня, бо її двом дочкам, внукам і правнукам, що живуть на еміграції, в Канаді, дорога до неї була зачинена, зі зрозумілих причин. Дату смерті цієї матері-страдниці відділяє тільки кілька днів від дати, на яку припадає п'ятдесята річниця мученицької смерті її двадцятичотирирічного брата Дмитра Данилишина й двадцятирічного сина Василя, якого останніми словами перед стратою були: "Хай живе Україна!".

Не можна поминути згадкою і українських жінок-піонерок в Канаді, що опинившись у дуже тяжких умовах в чужій країні, без знання її мови, здебільша з малою формальною освітою, дуже тяжко працювали поруч своїх чоловіків, будуючи у своїй прибраній батьківщині краще життя для нащадків. Поруч своїх чоловіків ці жінки обробляли цілині землі в Західній Канаді, корчували на них ліси, і їхній вклад праці у розбудову Канади неоцінений. Тепер їхніх нащадків ми зустрічаємо на високих постах у Канадському уряді та на інших відповідальних становищах у різних галузях канадського життя.

Я хочу також відзначити у своєму слові й тих безіменних героїнь в Україні, що в тих умовах, де все українське переслідують і принижують, знаходять у собі силу виховувати своїх дітей на чесних моральних людей, свідомих українців, передаючи їм рідну мову і рідні звичаї. Це з-під опіки таких жінок виходять оборонці людських прав, українці з почуттям гідності, виходять героїчні люди, які відстоюють своє людське і національне Я.

Я не можу не згадати й наших жінок на еміграції, тих наших свідомих українок, що знаходять час, поза своєю заробітковою працею та родинними обов'язками, на діяльність для української громади, а тим самим — і для української справи. Це власне на таких українських жінках тримається багато наших організацій суспільно-громадського, культурного і допомогового значення, тримаються наші рідні школи, садочки, пресові органи, в тому числі й жіночі журнали*, які, до речі, дуже радо читають і чоловіки і в яких друкуються їхні літературні твори, статті та дописи,

О П Е Р Е Т А

БІЙ ПІД КОНОТОПОМ

слова Петра Карпенка-Криниці

муз. Григорія Китастого

буде поставлена

8 квітня, 1984 р. о 3-й год. по обіді
у Рочестер, Н. Й.

EASTRIDGE HIGH SCHOOL AUDITORIUM

2350 Ridge Road East

участь беруть:

- Ансамбль ОДУМ-у Кобзарі
- Чоловічий хор СУМ-у Гомін
диригент Оксана Метулинська
- Андрій Сорока — баритон
- Василь Лапко — тенор
- Василь Федик — баритон
- Ярослав Гальчук — бас

Квитки можна купити в українських крамницях.

Усіх щиро запрошуємо

якщо вони відповідають вимогам журналів. Бо жіночі журнали містять на своїх сторінках інформаційний і виховний матеріал, літературні твори українських письменників і поетів — те все, що має якийсь живий зв'язок з Україною чи українським життям на еміграції. Всі українки, що спричиняються до такої діяльності, якщо і не є героїнями в загальному прийнятому значенні цього слова, то цілком певно вони є дуже свідомими громадянками українського суспільства та гідними наслідницями наших великих попередниць, згаданих і не згаданих у моєму слові, бо всі вони розуміють важливість навіть тієї краплини праці, яку вони, в міру своїх спроможностей, вкладають у якусь розумну і корисну діяльність українського суспільства на еміграції, прямує до спільної мети: виборення Україні належних їй людських і національних прав — визволення України від всіх її поневолювачів.

* Цього року журнал "Жіночий світ", що виходить в Канаді, в Торонті, був відзначений Клубом Канадських Журналістів і Письменників спеціальною грамотою, як найкращий етнічний журнал в Канаді.

Іван ДУБИЛКО

“ОДУЖАННЯ”

Під такою назвою у залі Інституту св. Володимира в Торонто, 12 лютого ц. р. драматичний гурток молоді “Муза” поставив п'єсу в трьох діях. Автор п'єси Стефанія Гурко. Керівник постановки Михайло Гава. Ролі виконували: Андрій Сокіл, політичний діяч — Любомир Хабурський, його дружина Ольга — Тетяна Яців, їхній син Ігор — Максим Колесник, наречена Ігоря, Мар'яна — Катерина Матковська, редактор — Роман Гурко, два волоцюги “боми” — Олег Хабурський і Юрій Поляківський, товариш Ігоря, Борис — Тарас Мачула, Борисова приятелька Ната — Христина Янчик, гіпі — Володимир Бабич, медсестра — Стефанія Дмитрів, лікар — Орест Хабурський і священник, давній приятель А. Сокола — Роман Хабурський.

Декоративне оформлення сцени виконували: Богдан Стукало, Ігор Роговський і Маркіян Вжесневський. Дії відбуваються в шестидесятих роках в канадському місті.

Зміст п'єси навітлює фрагменти з життя політично активних українців які прибули в Канаду після Другої світової війни. Згадується про тяжке життя тих емігрантів, що прибули в Канаду в двадцятих роках. Частково переповідає про колишню підпільну діяльність наших організованих націоналістів перед і під час Другої світової війни в Україні, — боротьбу проти комуністичних і гітлерівських окупантів. Згадується також про боротьбу з польськими окупантами західних земель України. Загальний нарис про те, як між двома фронтами; гітлерівської армії та армії російської комуністичної імперії, а також у запіллі тих армій, українська патріотична молодь ідейною боротьбою жертвувала своє молоде життя за здобуття державної незалежності України.

На тлі тієї уявної панорами про минулу дійсність, у п'єсі згадується й про те, як вищих і нижчих ранг наші націоналістичні керівники своєю державно-політичною недосвідченістю, політичним романтизмом і диктаторськими методами допускалися братовбивчих дій. Не розуміли того, що різні розколи, групові антагонізми і братовбивства завжди були інспіровані таємними, далекосяглими ворожими агентурами.

Частково представлено національно-ідейну розгубленість тієї нашої молоді, яка знає про тюрми і капети, де батьки каралися, і не цурається батьківського авторитету і наших народних традицій, божа “... не все стає погане і не все добре що нове...”, але сучасних батьківських політичних антагонізмів групових обмежень і таких настанов, які базуються на спогадах давно минулих поцій, як то “Гопіти скирти збіжжя, фільварки..., пілий район підпорядковувався моїм наказам...” такими настановами сучасна наша молодь не захоплюється.

Розмова волоцюг (“боми”) наводить думки про безліч родинних трагедій, які часто ведуть

людей до “розради” в алькоголеві. Показує, що не всі отакі нещасливці втратили почуття людської гідності і забули утрачене родинне життя, ті щасливі дні, коли “...сина носив на руках, бавив, думав що на старості діждуся потіхи”. Таки ж волоцюги свідомі й того, що ніхто не діждеться потіхи з тієї молоді, що “...позапускали довгі коси так, що й не розбереш чи то хлопець чи то дівчина”, і стали бездомними вуличниками. У стихії таких вуличних впливів і нахилів молоді, колись і тепер, батьки з малою і великою освітою часто стають безпорадними.

Розповідь “бома” про велику економічну кризу в тридцятих роках наводить думки про тогочасне трагічне положення безробітних у містах Канади. Але в тому діалозі автор п'єси випустила з уваги ті причини, які навертали безробітних емігрантів до брехливої комуністичної пропаганди, яку комуністи писали українською мовою про добробут життя в Україні і масово посиляли в Канаду саме в ті роки, коли в Україні мільйони українського населення вмирали з голоду.

Сценки закоханих — Ігоря й Мар'яни стають наче прикрасою всієї вистави. “Одуження” відноситься до Андрія Сокола, одного з численних (і тепер їх не бракує) “батьків народу”, який не хотів щоб його син Ігор женився на сироті Мар'яні, дочці колишнього політичного противника, який ще в Україні, помимо того що був приятелем Андрія, згинув від братовбивчої кулі за те, що не погоджувався з тими, що їм здавалося. “... що вистачить хотіння, а все інше само зробіться. А всі, що не вірили в таку можливість (здобуття державної незалежності І. Д.), були п'ятновані як противники, як зрадники”.

Від священника Ярослава, який відвідав хворого А. Сокола в лікарні, Андрій довідався, що після того як його та інших провідників підпілля німці арештували, заступником Андрія став Микола Скорчук. “... він був ідейний, але зовсім ще молодий і дуже запальчивий... Не мав досвіду і не вмів серйозно думати. Він привик сліпо виконувати накази своїх зверхників і того вимагав від інших”. У тій розповіді священник Ярослав сказав, що Микола Скорчук вірив, що арештування Андрія та інших підпільників “... то вина тих, що не хотіли підпорядкуватися нашим наказам”. Далі священник розказував, що Скорчук, та й багато інших не розуміли “... заплутаної ситуації, коли “гострили ножі” не тільки на ворога, а й самі на себе — брат на брата; Олег не погоджувався з такими діями і критикував необдумані вчинки; Микола постановив з ним тишком покінчити”.

Розповівши Андрієві про братовбивство його приятеля, священник Ярослав сказав: “Я вірив людям, які мали життєвий досвід і були толерантні до інших переконань. Того самого дня, коли я мав зустріч із Скорчуком, у лісі знайдено Олега з про-

Григорій Мачула

ПОДОРОЖ ДО ВЕНЕСУЕЛИ

Цей допис був нагороджений 5-ою нагородою на Конкурсі Творчості Молодих 1982, див МУ ч. 325

Минулого літа я з мамою літали до Венесуели. За п'ять годин літак приземлився в Каракасі. Там ми довго не були, а відлетіли до міста Баркісімето. Коли ми туди приїхали, усі люди нас прийняли, як родину. Мені це дуже сподобалося. Це була перша моя подорож з Північної Америки на інший континент.

Першого дня ми зустрічалися із близькими друзями. Коли не міг витримати спеки я скоренько йшов з товаришами до басейну. Я скоро навчився розуміти еспанську мову і придбав багато друзів. Незабаром вони усі дали свої адреси мені, щоб я писав їм листи, але я не вмію читати і писати по еспанському. Мені найліпше сподобалось їздити на конях. Коли я перший раз сів на коня, він скинув мене. Але скоро він зрозумів хто був господарем. Мені сподобався той кінь, і на нім майже кожного дня я їздив верхи.

Останнього тижня вакацій мама і я їздили подивитися на археологічні розкопки. Це був цвинтар похованих індіанців. Казали, що вони були поховані понад десять тисяч років тому. Потім ми пішли на пляж, де вода була дуже мілка і гаряча. Прямо кипіла! Бачили православну українську церкву, вона заросла деревами і травою. Тут відбуваються Богослуження два рази на рік. Багато українських дітей, що я там зустрічав, не вміли говорити по українському. Я думаю, що більшість із них не знає хто вони.

Ця подорож залишилася мені в пам'яті і я вдячний моїм батькам за те, що дали мені можливість поїхати. Я багато навчився.

стріленою головою. Я рішив відійти від тих, які в партійному засліпленні підіймають руку брата".

Ярослав відійшов від співучасників підпільної боротьби і постановив студіювати теологію. Тією розповіддю, наче сповіддю, священник "оздоровив" Андрія Сокола, і він, перш усього, погодився на шлюб свого сина Ігоря з Мар'яною.

Майже всі актори — студенти. Всі вони добре розуміють значення своїх роль. Дикція кожного виконавця була добра. Позитивним було й те, що не було надуживання гриму. Не було перук. Це створювало приємне враження натурального вигляду й характеру всіх виконавців роль.

Приготування тієї постановки відбувалося в трудних обставинах, бо всі студенти заняті наукою й іспитами. Тому-то всім студентам-акторам того представлення належить похвальне признание. Найбільше признание за успіх вистави належить наполегливій праці режисера Михайла Гави.

Між глядачами, що були на денному і вечірньому сеансах, було чути вельми позитивну оцінку, похвальні вислови всім акторам за те, що старанно попрацювали і показали свої талановиті здібності в театральному мистецтві.

ЗБОРИ КОША С. В. ОДУМ-У
КАНАДИ

Збори Головної Ради Коша Старших Виховників ОДУМ-у Канади відбуваються в останній четвер кожного місяця, в одумівській домівці при 404 Бетирст вул., в Торонто, о 7:30 год. вечора.

В найближчих місяцях збори будуть:

29 березня, 26 квітня і 24 травня.

Всіх зацікавлених членів ОДУМ-у і ТОП-у ласкаво запрошуємо.

Г. Р. С. В. ОДУМ-у Канади

ЖЕРТВУВАЛИ НА РАДІОПРОГРАМУ
"МОЛОДА УКРАЇНА" В ТОРОНТО

(м. грудень 1983 р. і м. січень 1984 р.)

З тризни по св. п. Стефанові Штик (передала К. Щербань)	\$100.00
Братство св. Володимира в Торонто (передав голова Вікентій Літвінов)	50.00
Теодор Чіх	50.00
Анатолій Омельченко (у 2-гу річницю бл. п. мами Олександри)	30.00
Ніна Козій	25.00
Стефан Тимофій	20.00
Іван Даценко (у пам'ять дружини Анастасії)	20.00
Олександра і Юрій Шанта (у 3-ю річницю бл. п. мами д-р Людмили Бризгун)	15.00

(з нагоди свята Різдва Христового)

СУЖЕРО (Головна управа)	50.00
Ліна і Павло Дрозд	50.00
Райса і Олександр Юхименко	50.00
Стефан Тимофій	40.00
Марта Савченко	25.00
Павло Остапович	25.00
Іван Гловацький	25.00
Дарія і Бад Бродгед (Гамільтон)	20.00
Віра і Андрій Ліщина	20.00
Ліда і Григорій Равриші	20.00
Стефанія і Антон Роговські	20.00
Катерина Щербань	10.00
Валентина і Фетір Лавринюки	10.00
Рома і Павло Келембет	10.00

За фінансову підтримку всім щиро дякуємо.

**Головна Виховна Рада
Старших Виховників ОДУМ-у в Канаді**

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

Вш. п. редакторе!

Добре що в журналі "М У" появилось кілька добрих статей про митр. В. Липківського. Дякую ОДУМ-у що взявся поставити йому пам'ятник в Баунд Бруці.

Я записав у завіщанні фарму на побудову пам'ятника митр. Липківському на оселі Київ біля Торонта. Звертаюся до ОДУМ-у щоб допомогли це діло довершити, якщо грошей з моєї фарми не вистачить.

Микола Пилипенко
Торонто, Онтаріо

Високоповажаний Пане Редакторе!

Аналізуючи сторінки журналу, можна встановити, що ОДУМ знаходиться в якійсь самоізоляції.

Тут відсутня необхідна співпраця із іншими молодечими українськими організаціями, як Пласт та СУМ.

До того, цілком відсутня також співпраця із молодечими організаціями Канади та США, як Скаут та ІМКА-ІВКА і т. д.

В днях 30. 11.-4. 12. 1983 року в м. Торонто, Канада відбувся дуже успішний IV-тий Світовий Конгрес Вільних Українців, де "МУ" повинна про це також широко описати, якщо можливо із фотознімками, — а при цьому показати також свій внесок до СКВУ зі сторони ОДУМ-у.

Дуже конструктивним та бажаним є, щоб в майбутньому спільно реалізувати велику світову зустріч української молоді.

Бажаю Вам та всім співпрацівникам редакції багато успіхів, доброго здоров'я та всього найкращого.

З глибокою пошаною,
Едуард Стадніченко
Любек, Зах. Німеччина
16 січня, 1984 р.

Вш. п. Стадніченко, ОДУМ бере досить активну участь в загальному українському житті. Про участь ОДУМ-у в відзначенні голоду в Україні в 1933-році в різних містах США і Канади писала українська преса. В "МУ" теж про це писалося і були подані знімки. ОДУМ теж брав активну участь в організуванні і переведенні IV СКВУ, зокрема в мистецькій частині.

В червневому числі "МУ" за 1983 було подано що ОДУМ і СУМ ставлять оперету "Бій під Котопом". Отже є співпраця з СУМ-ом. Так само є і з Пластом.

Відбути світову зустріч української молоді — добра думка.

Наші мистецькі одиниці виступають разом з ансамблями балтійських країн на різних фестивалях. На цій співпраці кінчається. Це тому що в нас бракує сили. Нас замало.

Редакція

Вельмишановний Пане Редакторе!

Бажаю вам і всім працівникам "Молодої України" щастя і доброго здоров'я в Новому Році.

Проводьте далі ту важливу працю для добра нашого Об'єднання. Ми мусимо завжди мати "Молоду Україну", бо вона є голосом нашої організації. Якщо "Молода Україна" перестане існувати, то цей голос зникне, і люди не знатимуть що наше Об'єднання робить.

Українська громада, а ми зокрема повинні дбати щоб це ніколи не сталося. Поздоровляю вас, пане редакторе і всіх працівників журналу, з Новим Роком і бажаю всім вам всього найліпшого в майбутньому.

З пошаною до вас
Ігор Ю. Лисик
Ошава, Онт. 26 січня 1984 р.

Спасибі Ігоре за гарні побажання. Ми теж бажаємо тобі добре закінчити середню освіту і продовжувати навчання в університеті. Одноразово дякуємо за твою подивугідну активність як представника "М. У." на Ошаву й околицю. Сподіваємося що ти матимеш повну підтримку громадянства.

Редакція

Шановні видавці й редактори журналу "Молода Україна"!

Гарна укр. приказка має широко бути взором на еміграції: З миру по нитці, а голому сорочка. Є потреба зобов'язати всіх осіб, яких фотосвітлинки поміщаються в журналі, вносити на цю ціль певну вкладку. Група юнаків зробила фотосвітлинку. Можна скластися по долярів і нехай в журналі буде надрукована така пам'ятка. Доляр від особи то мізерія, а для видавництва то капітал.

Треба, щоб читачі відчули, що журнал їхня власність.

Пане А. Лисий, як співредактор журналу, прошу зверніть увагу на такі вислови в Ваших дописах до журналу:

Стор. 8-ма ч. 327 про відкриття пам'ятника митр. В. Липківського... Ви пишете... і якраз церква митр. В. Липківського... Це незгідне з дійсним станом речей. Церкви митр. В. Липківського не було. Була Церква українського народу. Митр. В. Липківський був пробудителем, був першим у керівництві, але він не був власником Церкви. Якраз митр. В. Липківський відкинув титул "владика" для єпископського сану. Має бути — отець, всесесний, найпочесніший, підпорядкований соборові й відповідальний перед собором. Єпископ — великий авторитет, але не власник-владика, щось, як поміщик-землевласник.

На все добре!

З належною пошаною —
Василь Шевченко
22-го січня, 1984 р.

Вш. п. редакторе!

У журналі "Молода Україна" широко описується життя і діяльність ОДУМ-у. Це добре. Є також цікаві статті на загальні теми, напри-

Іван ДАНИЛЬЧЕНКО

У ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ ДМИТРА СПІВАКА

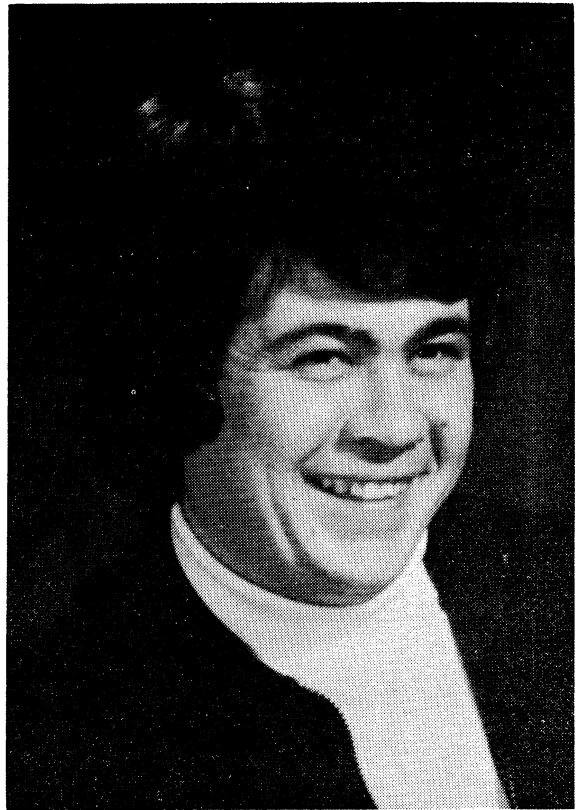
У неділю 30-го січня 1983 р. трагічною смертю загинув с. п. Дмитро Співак, який народився 22 листопада 1952 р. Покійний залишив в глибокому смутку дружину Олю, двох синів Дмитра та Михайла, маму Ольгу, батька Миколу (відомих підприємців), брата Володимира, велику родину засмучених Співаків, Ющенків, Жидовок та Шевченків, своїх родичів в Україні та багатьох друзів.

Дмитро Співак був активним членом молодіжної організації ОДУМ, свідомо у всьому наслідував і взяв за приклад для свого життя — життя своїх батьків, приймав активну участь в житті і української громади міста Лондона.

В першу річницю смерті с. п. Дмитра 30 січня 1984 р. дружина Оля з синами, батьки покійного, замовили в церкві св. Трійці велику панахиду, яку відправив митр. прот. о. Красевич. О 6-й год. вечора церква заповнилась родиною, друзями та приятелями, які прийшли щоб разом помолитися за спокій душі покійного с. п. Дмитра. Панахида була проведена з участю одумівців в одностроях, співав церковний хор під керівництвом пані Віри Олійник.

Після панахиди отець Юрій від імени родини запросив всіх присутніх на поминальну тризну яку приготували членки жіночого товариства і яка відбулась в церковній залі. Господарем тризни був кум покійного Дмитра Григорій Яремченко, який в своєму короткому слові охарактеризував покійного як людину лагідної вдачі, доброго і вірного друга, люблячого чоловіка і батька, якому долею було дано так мало прожити, а так багато залишити доброго після себе.

Згадували покійного добрим словом і висловили глибоке співчуття для родини: голова громади

Св. п. Дмитро Співак

св. Трійці В. Сніг; голова Жіночого Товариства СУК пані Галина Володченко, голова оселі Україна" Б. Яремченко; голова Крайової Управи ТОП І. Данильченко; заст. голови філії ОДУМ м. Лондону В. Тищенко; голова Українського Центру м. Лондону п. Савчук, а також М. Жилізняк, М. Тучак, отець-настоятель православної церкви св. Трійці. Мама покійного с. п. Дмитра, Ольга Співак висловила таку тугу в своїй жалібній промові, що сльози капали з очей присутніх які спільно переживали біль невимовної втрати її дорогого сина.

Батько покійного, Микола Співак, подякував за висловлені глибокі співчуття всім присутнім які прийшли разом помолитися за спокій душі їхнього сина с. п. Дмитра, і всім тим, хто розділив гіркоту болючої і незаживаючої рани батьківського серця.

На заклик господаря проведено збірку на українську пресу. Збірку провели Таня Ноженко та Віра Яремченко, було зібрано 267.00 дол.

Гроші розподілено на одумівський журнал "Молода Україна" — 165.00 дол., "Українські Вісті" в Детройті — 50.00 дол., "Вісник" — 25.00 доларів і "Промінь" — 27.00 дол.

Всім жертводавцям щире спасибі, а с. п. Дмитрові вічна пам'ять. Пам'ять про нього назавжди залишиться в наших серцях.

**ЧИ ВАШІ ДІТИ та діти Ваших друзів
є членами ОДУМ-у?**

клад стаття Ярослава Кота "Конвенція Прогресивно-Консервативної партії та українська політика" в січневому числі журналу, ч. 329. Ця стаття була актуальна і потрібна. Нам треба більше приглядатися до політичного життя Канади і брати в нім участь.

З пошаною
Іван Ємець
Торонто, Онт.

Вш. редакціє!

"Молода Україна" виповнює всі журналістичні відтінки, як для молоді так і для людей середнього віку. Також, в журналі використовується багато українських письменників. Бажаю щоб більше молоді брало участь, подавали свої матеріали.

Олена Кошарна
Лондон, Онтаріо

Василь і Добра Тимошенко.

28 серпня 1983
Фото Ів. Корця

ВЕСІЛЬНІ ДЗВОНИ

28-го серпня, 1983 р. в Торонті відбулося весілля довголітнього одумівця Василя Тимошенка, сина Броніслави і Олександра Тимошенка, з Дebroю Телер, дочкою Гелени і Віліяма Телер.

Василь — голова Коша Старших Виховників ОДУМ-у Канади. Був з малих років в ОДУМ-і. Був на багатьох таборах Юного ОДУМ-у і працював на таборах виховником, був членом команди і комендантом.

Після закінчення середньої освіти вчився в Раєрсон інституті де отримав диплом у ділянці комерції. Працює в Вестмінстер банку в відділі фінансових трансакцій.

Добра закінчила середню школу і працює в адміністрації банку Чейс Мангатен.

Вінчали молоду пару о. П. Бублик і о. Д. Фотій. Весільними старостами були Олександр Тимошенко — брат молодого і Володимир Божик, а свашками — Леся Тимошенко і Луїза — тітка молоді. Дружбами були Юрій Артеменко (старший друга), Іван Топіха, Михайло Строчук і Марко Тимошенко, а друзками — Йоана Кері (старша друга), Лора Гал, Глорія Іваницька і Надя Тимошенко. Господарем на весільнім прийнятті, що відбулося в залі при катедрі св. Володимира, був Віктор Ліщина.

Між тими що вітали молоду пару на прийнятті були о. Дм. Фотій і батько молоді Віліям Телер. Наталка Сандул і Наталка

Семиген вітали від ОДУМ-у і вручили дарунок.

Л. Л.

ГІДНЕ ВШАНУВАННЯ

У неділю, 22-го січня, після Служби Божої, відбувся вдячний молебень з нагоди 60-ти ліття з дня народження Галини Луківни — дружини Василя Федоровича Романюка. Гарно співав церковний хор під дир. І. С. Козачка та було сказане тепле і сердечне слово о. Ю. Бригідиром для ювіляра і всієї родини, та відспівано хором на многі літа.

Опісля, в залі відбулося прийняття, яке відкрила гол. Жін. т-ва ім. Л. Українки Віра Вусата, а молитву проспівали всі присутні, страви поблагословив о. Юрій. Від учасників, а їх було таки немало, привітав В. Сойко тепло і змістовно, а дарунок для ювіляра, досить цікавий передала Галя Мирошніченко. Далше був тост та відспівали на многі літа.

Слово про ювіляра виголосив проф. А. Степовий, подаючи опис життя в різних періодах, а зокрема в Монреалі при громаді св. Покрови як і її мужа та дітей, де вона була і є активна в сестрицтві і Жін. т-ві, муж в громаді та організаціях, а діти були активні в ОДУМ-і, та подав цікаву канву її як людини за що її цінять та шанують.

Далше привітали тепло і гарно гол. Жін. т-ва В. Вусата, від давніх друзів інж. Ілля Темертей, о.

Юрій — наст. св. Покрови, зворушливо привітав син Гриць, донька Ліда, давня, ще з Німеччини приятелька Люба Сніжинська, Анастасія Цвіткова і Марія Ладощка.

Слово до збірки на пресу "Українські Вісті" і "Молода Україна" виголосив А. Степовий, а провели збірку І. Гайчук і В. Сойко яка у висліді була 112 дол., з яких 76.00 на "У. В." і 36.00 на "М. У."

Подяку склав муж В. Романюк, дякуючи всім тим, хто допоміг влаштувати так гарно це прийняття, зокрема о. Юрію, Жін. т-ву за обід, за привіти, життєвий опис, за збірку і всім за присутність. А прийняття було гарно влаштоване з щедрим і смачним обідом та різними напоями, при великій кількості учасників.

Це прийняття влаштував чоловік В. Романюк з сином і донькою, за яке належить признання, а жертводавцям на пресу щире спасибі.

Ювілярові і родині на многі літа, щастя їм Боже!

В. С.-о., А. С.-ож.

Ігор ЛИСИК

МИ КОЛЯДУВАЛИ ДЛЯ ЖУРНАЛА "МОЛОДА УКРАЇНА"

В суботу 7-го січня 1984 року одумівська молодь міста Ошави вирішила колядувати на пресфонд журналу "М. Укр."

О 2 год. по обіді ми зібралися в залі церкви св. Івана Хрестителя і розділилися на дві групи. В першій групі були такі особи: Ніна Сеник, Наталя Неліпа, Ала Лисик. Віра Сімаговська та Марко і Павло Сеники. Шофером цієї групи була Наталя Неліпа. Ця група заколядувала 390 дол. Друга група: Ігор, Пачло і Антон Лисики, Д-р Юрій Лисик, Василь Сеник і Михайло Сімаговський. Шофером цієї групи був Д-р Юрій Лисик. Ця група заколядувала 417 дол.

На другий день Різдва охочих колядувати не було. Тоді я (Ігор Лисик) вирішив організувати свою родину. Поговоривши між собою ми зібралися і поїхали колядувати. Наша група була в складі: я Павло і Оля, Ала, Антон і Д-р Юрій Лисики. Ми заколядували 416 дол. На наступний тиждень, на Свят-Вечір, перед на-

Частина одумівців з Ошави що колядували на цей журнал. Зліва сидять: Оля Лисик, Наталка Неліпа, Ала Лисик і Ніна Сенник.

Стоять: Михайло Сімаговський, Василь Сенник, Петро Неліпа, Ігор Лисик, Антон Лисик, Віра Сімаговська, Павло Лисик і Андрій Шевченко (з Лондону).

Січень, 1983 р.

шим Новим Роком я вирішив піти до тих людей, до яких ми не змогли зайти з колядою і привітати їх з Новим Роком. Люди мене дуже гарно прийняли і я зібрав 176 доларів. Перед тим, щоб вислати коляду, на "М. У." ми мали одумівське засідання і пропозицію п. Т. Неліпи, яка пропонувала додати частину грошей з одумівської каси, щоб була кругла сума 1500 дол., збори одобрили. Пересилаю чек на суму 1500 дол. і разом список тих людей до яких ми заходили з колядою і новорічним привітом. Разом сердечно дякую всім ошавцям, які нас щороку приймають дуже гарно в своїх оселях, хай Бог їх нагородить добрим здоров'ям на Многі Літа.

КОЛЯДА 1984, ОШАВА, ОНТ.

пан Юристий	10.00
пані Беркута	5.00
пані Сімаговська	10.00
М. Федик	5.00
І. Самохин	10.00
В. Поясок	20.00
Б. Скублівський	10.00
Ю. Лисик	100.00
Г. Зосік	10.00
Іван Носовенко	20.00
П. і О. Неліпа	50.00
Г. Неліпа	50.00
М. Носовенко	30.00
М. Бондарів	10.00
пані Циганенко	5.00
П. Сенник	20.00
О. Добрин	25.00
О. Сосна	10.00
отець Набережний	10.00
Ф. Шеремет	5.00

М. Петровський	10.00
п. Горобець	10.00
В. Грищук	15.00
Бражник (діти)	15.00
М. Янчевська	10.00
п. Велюра	10.00
Л. Павлюк	5.00
Д. Бабій	10.00
п. Фук	15.00
М. Верест	10.00
Н. Лисейко	20.00
С. Лучка	5.00
І. Дрозд	10.00
О. Сосна (молодший)	10.00
М. Носовенко	20.00
Д-р Волощук	20.00
П. Лисик	25.00
п. Щепик	5.00
п. Якимець	5.00
Я. Кісіль	5.00
І. Дутчак	7.00
В. Мінесора	10.00
І. Манько	20.00
М. Вакалюк	10.00
Mr. N. King	10.00
С. Кісіль	50.00
пані Нежанківська	5.00
Mr. Stuffer	10.00
Dan Carson	5.00
І. Д. Бражник	5.00
Д-р Яців	25.00
Mr. G. Weisbach	20.00
Д-р В. Дмитрук	10.00
Г. Карпенко	10.00
М. Старчевський	10.00
П. Камінський	10.00
М. Сірко	10.00
В. Олійник	5.00
Іван Корній	20.00
І. Дмитрук	5.00
Д-р Михалков	20.00
М. Гонта	5.00
С. Перун	10.00
В. Голик	10.00

В. Карпа	10.00
В. Рудкин	5.00
В. Шелогон	7.00
В. Лещонок	5.00
В. Клиндух	20.00
В. Кащей	9.00
Т. Антонович	5.00
А. Онищук	7.00
Л. Шановський	5.00
В. Матичак	10.00
П. Щуровський	10.00
Н. Лабай	10.00
М. Клиндух	10.00
В. Дрозвік	5.00
С. Вінничук	10.00
І. Тарасюк	10.00
Д. Тарасюк	5.00
І. Забудський	5.00
М. Філь	5.00
Д-р Ю. Лисик	100.00
М. Лагода	10.00
В. Фук	10.00
Р. Курій	10.00
Н. Кравець	7.00
п. Назаревич	10.00
М. Добко	10.00
пан. Середа	10.00
Е. Трофамович	10.00
отець Левицький	5.00
Mr. Lenny	4.00
В. Войтович	5.00
п. Стасенко	10.00
В. Маппіх	10.00
А. Шуліга	5.00
П. Дупчак	10.00
А. Шостовський	10.00
Ф. Холонюк	10.00
А. Політика	10.00
М. Бартків	10.00
Ю. Підвербецька	10.00
М. Сенник	10.00
Сергій Власенко	10.00
ОДУМ Ошава	99.00
Разом	\$1500.00

Останні вказівки співакам перед концертом у Судбурі. Уважно слухають: Маруся Волошин, Соня Цимбалюк, Наталка Горлач (пробує диригувати), Петруся Пушан, Ліда Вакуловська, Анна Микисор, Марія Брездень і Христина Янчик. Придивляються Оксана Родак і Валя Шендел.

24 квітня 1983 р.
Фото Ів. Корця

З ПРАЦІ ОДУМІВСЬКОГО АНСАМБЛЮ БАНДУРИСТІВ ІМ. ГНАТА ХОТКЕВИЧА В ТОРОНТО (керівник Валентина Родак)

ПОДЯКА

Члени Одумівського ансамблю бандуристів ім. Гната Хоткевича в Торонто висловлюють щиру подяку, за утримання учасників під час 2-го канадського курсу гри на бандурі, наступним родинам: Бачинський, Вакуловський, Ємець, Корець, Кошарний, Лебединський, Ліщина, Макарті, Мачула, Родак, Романенко, Савранчук, Таборовський, Харченко, Черняк, Янчик та Марії Карп'юк, Тані Підлісній і Василю Тимошенкові.

Завдяки Вашій допомозі і виrozumінню, члени нашого ансамблю, з великим успіхом перевели запланований курс. Допис був надрукований у цьому ж журналі, чис. 324, а фотографії були у чис. 325.

Ще раз дякуємо!

Члени Одумівського ансамблю
бандуристів ім. Гната Хоткевича
в Торонто

УСПІШНИЙ КОНЦЕРТ У МІСТІ СУДБУРІ З НАГОДИ 100-РІЧЧЯ МІСТА

КОМІТЕТ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ
ВІДДІЛ В СУДБУРІ

Судбурі, Онтаріо
28 травня 1983 р.

Вельмишановні пані В. Родак, бандуристи
і хористи Ансамблю ім. Г. Хоткевича
Торонто, Онтаріо

ВЕЛЬМИШАНОВНА ПАНІ РОДАК!

Оцим листом маємо велику приємність скласти Вам і Вашим співпрацівникам правдиве признання та щиру подяку за інформативну і добре приготовлену довідку (семінар) про бандуру, виголошену 23-го квітня 1983 у парафіяльній залі св. Володимира, і за такий успішний концерт 24 квіт-

ня 1983 р. в залі св. Андрія з нагоди святкування 100-річчя міста Судбурі.

Судячи по оплесках, публіка була очевидно захоплена як прекрасною грою на бандурах так і мелодійним співом. Від окремих осіб також були гарні відозви щодо концерту взагалі.

Від імені Відділу Комітету Українців Канади в Судбурах, бажаємо Вам особисто і цілому Ансамблю багато великих успіхів, доброго здоров'я, та витривалості у Вашій праці для добра українського народу.

З національним привітом
За Управу Відділу КУК

М. Коційовський, голова

Примітка:

В понеділок 26-го квітня 1983 р. в місцевій газеті "Судбурі стар" появилось фото з трьох членів Ансамблю (Наталки Лебединської, Тараса і Олі Корець) з заміткою про надзвичайний концерт у переповненій залі св. Андрія.

В цій же газеті за 19-го квітня читачі були повідомлені про приїзд Ансамблю інформативною статтею.

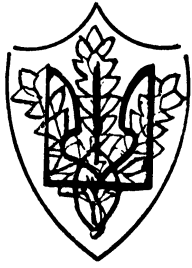
Члени Ансамблю висловлюють сердечну подяку д-р Вол. Передерієві та його родині за всі турботи в організуванні успішного і приємного концерту. Також дякують членам відділу місцевого КУК, сестрицтву при Православній церкві св. Володимира з настоятелем о. Д. Свириденком за гарне прийняття і теплі батьківські слова та пані Н. Жовкевич з її родиною.

N. - J. SPIVAK LTD.

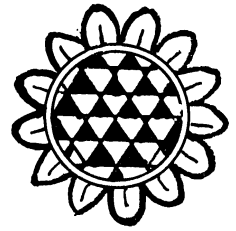
R. R. 1

LONDON, ONTARIO

(PRE-MIX CONCRETE)

СТОРІНКА ЮНОГО ОДУМУ

Іван ЩЕРБАНЬ

АВТОР МЕЛОДІЇ "ЗАПОВІТУ"

Уже більше як сто років звучить чудова мелодія разом із пророчими словами Шевченкового "Заповіту". Вона стала народною. Протягом довгого часу і на виданнях нот "Заповіту" зазначалось: "Українська народна пісня". Насправді вона має свого конкретного творця. Автором її є полтавець Гордій Павлович Гладкий. Широкий громадськості про це стало відомо нещодавно завдяки пошукам полтавських та київських дослідників серед яких були і відомі композитори, що народилися на Полтавщині, брати Георгій та Платон Майбороди. Вони виявили низку маловідомих матеріалів про талановитого самородка.

Спогади вчителя співів полтавця Івана Ризенка (з ним Гордій Павлович навчався на курсах теорії музики у Полтаві) проливають світло на обставини, за яких була створена мелодія "Заповіту". Тоді Гладкому було трохи більш як двадцять літ. Він працював прикажчиком у крамниці. У вільні від роботи години зачитувався поезією Шевченка, любив грати на гітарі. І хоч не знав нот, маючи неабиякий музичний слух, часто підбирав мелодії на вірші Шевченка.

Вечорами, коли до Гордія збиралися друзі (в основному бурсаки), виконував їм свої пісні, а ті підхоплювали мелодію і з натхненням співали. В один із таких вечорів і прозвучав "Заповіт". Присутні були приємно вражені мелодійністю нової пісні. В кімнаті урочисто лилися слова:

Щоб лани широкополі:
І Дніпро і кручі
Було видно, було чути,
Як реве ревучий...

І полетіла чарівна пісня, мов прудкокрила ластівка, по Полтаві, а згодом — і по всій Україні. Пізніше "Заповіт" Гладкого обробляли для хору не тільки українські, а й російські та вірменські композитори, не кажучи вже про безліч безіменних народних співавторів.

На те, що всесвітньовідому пісню Гладкий створив у 1870 році, вказував Д. Драч у своїй виданій малим тиражем праці "Про по-

ходження музики "Заповіту". У 1886 році в Києві були видруковані три музичних твори Гордія Гладкого на слова великого Кобзаря — "Зоре моя вечірняя", "Ой, на горі ромен цвіте", "Утоптала стежечку". Видавець Г. І. Маркевич на титульній сторінці повідомляв любителів музики про те, що пісні співав йому сам Гордій Гладкий (автор музики "Як умру, то поховайте") в Полтаві 1870 року.

"Заповіт" Г. Гладкого вперше надрукований лише в 1905 році.

Після закінчення курсів Гордій Гладкий працював учителем співу у духовній семінарії. Помер рано, на сорок п'ятому році життя.

Громадськість Полтави вирішила увічнити пам'ять автора музики "Заповіту". На будинку де він працював і жив, встановлено меморіальну дошку. Його ім'ям названо нову вулицю.

Л. ПАВЛЮК

Кобзарський табір

Швидко нічка наступає,
Мирно табір спочиває.
У бараках стало тихо,
Сниться дітям радість, лихо...

Бандуристи тут зішлися,
Струни в пісню розлилися.
Як хто грає — не біда,
Та у всіх одна мета:

Грати тут вони навчаться,
Рідну пісню понесуть
В світ широкий: іншим людям
Чар Вкраїни розіллють.

„Заповіт” Т. Г. Шевченка гармонізація Ол. Сірого

1. Як ум-ру, то по-хо-вай-те, ме-не на мо-
 ги-лі, се-ред сте-пу ши-ро-ко-го, на Вкра-ї-ні ми-лій.

22.2.1972, Берн /
 Олександр Сірого

2. Щоб лани широкополі, і Дніпро, і кручі було видно, було чути,
як реве ревучий.
3. Поховайте та вставайте, кайдани порвіте — і вражою злою кров'ю
 Волю окропіте
4. І мене в сім'ї великій, в сім'ї вольній, новій, — не забудьте
 пом'янути незлим тихим словом.

(Т. Г. Шевченко написав "Заповіт" 25. XII. 1845 р.
 в Переяславі, зараз Переяслав-Хмельницький)

ДОПОВНІТЬ ВІРШИКИ-ЗАГАДКИ

У коробці спочивають
 Спритні хлопці-молодці,
 Убрання барвисте мають
 І загострені кінці.
 На папері слід лишають,
 А зовуться

(п'яці)

Товстуни, веселі хлопці,
 Як м'ячі лежать на сонці.
 У піжамах всі вони.
 Загоряють

(кавуни)

Полетіли парашути —
 Не догнати, не вернути,
 Де на землю впали —
 Сонечками стали.
 Кожне вбралось в білу шапку,
 Чи впізнали ви

(кулябк)

Там, де кріп росте на грядці,
 У землі сидять два братці,
 Тягнуть їх за чуб руками
 Й називають

(им'як)

Частина одумівського ансамблю бандуристів ім. Гната Хоткевича під час виступу на концерті в честь Т. Шевченка.

Зліва: Валентина Родак — керівник ансамблю, Наталка Лебединська, Марта Гільчук, Оля Корець, Світлана Ліщина, Оксана Родак, Марта Микисор і Марія Критюк.

Торонто, 13 березня 1983 р.

Фото Ів. Корця

Леся УКРАЇНКА

МІЙ ШЛЯХ

На шлях я вийшла ранньою весною
І тихий спів, несміло заспівала,
А хто стрівався на шляху зі мною,
Того я щирим серденьком вітала:

"Самій не довго збитись із путі,
Та трудно з неї збитись у гурті."

Я йду шляхом, пісні свої співаю;
Та не шукайте в них пророчої науки, —
Ні голосу я гучного не маю!

Коли ж хто сльози лле з тяжкої муки, —
Скажу я: "разом плачмо, брате мій!"
З його плачем я спів з'єднаю свій.

Бо не такі вже гіркі сльози спільні.
Коли ж на довгому шляху прийдеться
Мені почути співи гучні вільні, —
В моїй душі для них луна знайдеться.

Сховаю я тоді журбу свою,
І пісні вільної жалем не отрую.

Коли я погляд свій на небо звожу, —
Нових зірок на ньому не шукаю,
Я там братерство, рівність, волю гошу
Крізь чорні хмари вгледіти бажаю, —

Тих три величні золоті зорі,
Що людям сяють безліч літ вгорі...

Чи тільки терни на шляху знайду,
Чи може стріну де і квіт барвистий?
Чи до мети я певної дійду,
Чи без пори скінчу той шлях тернистий —
Бажаю так скінчити я свій шлях,
Як починала: з співом на устах!

ПРИВІТАННЯ

(Радіопередача "Молода Україна" — Торонто,
29. 10. 83)

Шановна і дорога пані Катерино Щербань!

З нагоди Вашого дня народження яке Ви святкували в понеділок 24-го жовтня, сердечно вітають Вас, всі друзі одумівці. Бажають вони Вам, дорога пані Катерино, міцного здоров'я, довгих літ життя і всього найкращого.

Ви є прикладом як треба шанувати, свою організацію ОДУМ, і любити одумівську молодь. Зустрічі, з'їзди, численні одумівські засідання Ви старалися не пропускати. Від Вас завжди можна було сподіватись допомоги: на літніх таборах чи нашій молоді згуртованій в танцювальній ансамблі і ансамблі бандуристів.

Від самого початку існування радіопередачі "Молода Україна" Ви постійний слухач і щедрий меценат. Навіть сьогодні з нагоди 65-тиліття, Ви передали 65 доларів, це по одному доларові за кожен рік Вашого трудолюбивого життя, на дальше існування радіопередачі. За це ми щиро і сердечно дякуємо.

Щасти Вам, Боже, на довгі літа!

Для Вас, шановна пані Катерино Щербань, пересилаємо "Гомін степів" — інструментальний твір Григорія Китастого яку виконує Одумівський ансамбль бандуристів ім. Г. Хоткевича.

ЧИ ЗНАЄТЕ...

1. Яким псевдонімом підписував свої повісті Тарас Шевченко?
2. В якій поемі він описує схід сонця?
3. П'ять пісень до слів Шевченка і хто з композиторів написав музику до тих текстів.

Чекаємо на ваші відповіді.

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- Має щоденний щадничий план, який дасть найбільший заробіток за ваші вкладені гроші.
- Дає малі і великі особисті і моргеджеві позички, в міру можливостей.
- Має життєву аскурацію на заощадження до \$2.000 на особисті позички до \$10.000 після вимог КЮМІС.
- Має чеки особисті даром і для подорожуючих та платить 3% на чекові конта.
- Приймає оплати за газ, електрику, телефон і воду.
- Дає різні фінансові поради.
- Дає пашпортові гарантії
- Дає добру, точну, чесну і вчасну обслугову.
- Дає добрі кредитові звіти
- 34 роки на службі Рідного Народу.
- Вступайте в члени і щадіть ще ніж Вам треба позички, малої чи великої.
- Позичайте на догідні сплати і низькі відсотки.

SO-USE CREDIT UNION LTD.

406 Bathurst St.
Toronto, Ont. M5T 2S6
Tel.: 363-3994

BRANCH OFFICE:

2258 Bloor St. West
Toronto, Ont. M6S 1N9
Tel.: 763-5575

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ" ЖЕРТВУВАЛИ:

Філія ОДУМ-у в Ошаві,
переслав Ігор Лисик 1500.00

Зложили на поминальному обіді в першу річницю смерті бл. п. Дмитра Співака. Передав Ів. Данильченко, Лондон, Онт. 165.00

На обіді після посвячення плащаниці і короков в церкві св. Івана в Ошаві, передав Ігор Лисик 104.50

Одумівський танцювальний ансамбль в Торонто "Веснянка", передав керівник ансам. Микола Балдецький 100.00

Філія ОДУМ-у у Філядельфії,
переслав ІІ. Гурський 84.00

Філія ОДУМ-у в Детройті,
переслав Андрій Смик 50.00
Зложили на прийнятті з нагоди 60-ліття з дня народження Галини Ілуківни Романюк в Монтреалі 36.00

На нев'янучий вінок бл. п. Я. Пащенко в Торонто, зложили Марія і Борис Якута 30.00
Микола Пащенко 30.00

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. Григорія Сніг. Вічна йому пам'ять, а родині висловлюємо співчуття, Іван і Наталія Ємець, Торонто, Онт. 25.00

Євгенія і Тиміш Таборовські, Торонто, Онт. 25.00
Ігор Лисик, Ошава, Онт. 20.00

На нев'янучий вінок бл. п. Олександри Іхтіарової зложили Маргарета Магю, Філядельфія, Па. 15.00

Еліса Томаро, Філядельфія, Па. 15.00
Петро Гурський, Четельгам, Па. 10.00

Василь Пономаренко, Клівеланд, Огайо 10.00

НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ПРИЄДНАЛИ:

Богдан Панчук, Монтреаль, Кве 1
Т. Мироненко, Австралія 1
Зіна Корець, Торонто 1

Жертводавцям і прихильникам "Молодої України" щира подяка.

ТАРАС ПРИХІТКО ОЧОЛЮЄ МАНІТОБСЬКУ РАДУ

(Канадська сцена) — Террі (Тарас) Прихитко, вінніпезький книговод-рахівник — був призначений головою Манітобської Міжкультурної Ради. Ця Рада була створена в 1983-ому році і є дорадчим органом в етнічно-культурних справах, що має завдання служити уряду.

Рада репрезентує етнічно-культурні організації по всій провінції і допомагає урядові в вирішенні справ етнічно-культурних груп Манітоби, що включають

освіту, людські права, поселення імігрантів, питання новин та засоби їх масового поширення та спадщинні ресурси.

План Прихитко був скарбником організації "Об'єднаним Шляхом" ("Юнайтід Вей") і першим президентом Манітобських Батьків Української Двомовної Освіти. Він є головою Манітобської Секції Українського Громадського Комітету Розвитку, а також членом Мовного Спадщинного Комітету для вироблення правил.

ПРИЗНАЧЕНІ ФОНДИ ДЛЯ МЕНШИННИХ МОВ

Федеральний уряд оголосив, що він передає в розпорядження урядів провінцій 600 мільйонів доларів які призначені для покриття коштів при навчанні меншинних мов на наступні три роки.

Всі провінції забезпечують навчання меншинних мов шляхом шкільної системи, як рівно ж і навчання англійської і французької мови як другої мови, для меншинних груп Канади. Від 1970-го року Оттава дала провінціям майже 1.8 білльйонів доларів допомоги для оплати за навчання. Ці виплати є базовані на складній формулі, яка бере до уваги число студентів і студенток, які записуються на ці курси та на коштах для навчання студента в кожній провінції.

Нова умова, яку підписали державний секретар, Сердж Джояль і Теренс Донаг'ю, який є головою Ради Провінційних Міністрів Освіти, передасть понад 190 мільйонів доларів провінціям на 1983-1984 рік, що означає збільшення суми на 15 мільйонів в порівнянні з цією сумою допомоги в минулому році. Бюджет на навчання меншинних мов зростатиме на п'ять відсотків у наступних двох роках.

На вродини свого чоловіка жінка подарувала йому дві краватки. Чоловік пішов до спальні, одягнув одну з них і вийшов до жінки. Жінка глянула й з іронією зауважила:

— Ага, значить та друга краватка тобі не подобається? На її очах виступили сльози...

MULTICULTURALISM

Від 1971 р. Багатокультурність посувалася вперед кроками і стрибками

ЗАПИТАЙТЕ ЕДДІ ТУССЕЙНТ

Танцювальна Труппа Едді Туссейнта виступала перед аудиторіями і одержувала стоячі овації скрізь по Канаді.

Що ж в цьому такого надзвичайного?

Едді Туссейнт — директор, є гордим членом однієї з етнічних груп, він активно піддержує канадський розвиток.

За точнішими інформаціями порозумійтеся, будь ласка, з найближчим вам бюро Державного Секретаря, або пишіть до:

Communications Directorate
Section "M"
Department of the Secretary of State
Ottawa K1A 0M5

**Багатокультурність...
це дійсність!**

This ad has been translated by The
Homin Ukrainy, Toronto

Multiculturalism
Canada

Hon. David M. Collett
Minister of State

Multiculturalisme
Canada

Hon. David M. Collett
Ministre d'Etat

Canada

MOLODA UKRAINA

Ціна 1.25 дол.
в США і Канаді

If not delivered please return to:

Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA
M6S 4T2

R. CHOLKAN & CO. Ltd.

2204 Bloor St. W.
Toronto, Ont. M6S 1N4

INSURANCE FOR: FIRE, AUTO, LIFE
УСЯКОГО РОДУ АСЕКУРАЦІЇ ВІД ВОГНЮ,
НА АВТА, ВІД КРАДЕЖІ, НА ХАТУ.

Телефонуйте до
ЯРОСЛАВА КОВАЛЯ
Tel.: 763-5666

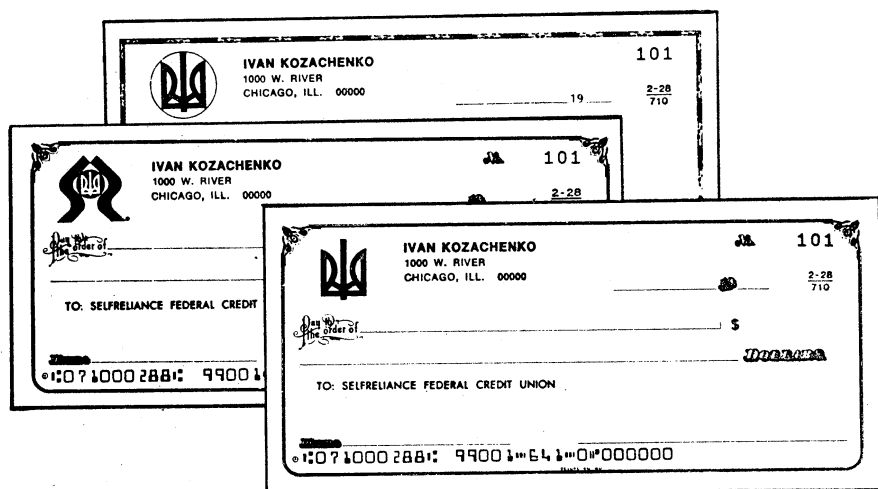
ARMADALE MEAT PRODUCTS LTD.

НАЙКРАЩІ М'ЯСНІ ВИРОБИ
В ТОРОНТІ Й ОКОЛИЦІ
Крамниця при вул. Блор коло Джейн
Власник ІВАН ЛЕХНОВСЬКИЙ

2404 Bloor St. West
Toronto, Ontario M6S 1P9

Tel.: (416) 767-3424

"УКРАЇНСЬКІ ЧЕКИ"

УКРАЇНСЬКІ ЧЕКИ
(ДРЕФТИ) та інші чеки
МОЖНА ДІСТАТИ
В УКРАЇНСЬКИХ
КРЕДИТОВИХ
КООПЕРАТИВАХ.

КООПЕРАТИВНІ ЧЕКОВІ
КОНТА Є КРАЩІ
ЯК ЗВИЧАЙНІ ЧЕКИ.

- Трансакції є безкоштовні
- Не вимагаємо мінімального сальда на конті.
- Перших 150 дрефтів даром, при відкритті нового дрефт konta
- Заробляють дивіденду
- Дрефти мають копії

"САМОПОМІЧ"

2351 W. Chicago Ave. Chicago, Ill. 60622 Tel.: (312) 489-0520

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА